

La Femosa

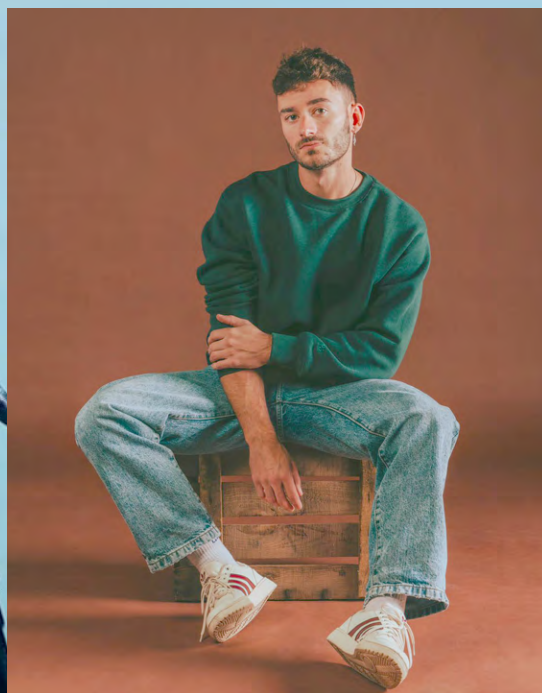
REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 330

MAIG - JUNY 2024

P.V.P. 3€

ENHORABONA LLUÍS

NOU MURAL A LES ESCOLES

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: J. Ma Esteve, M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Un raconet d'Artesa	12
<i>Àngels Florensa</i>	
Forn Garrigues informa	13
<i>Cooperativa Camp Comarcal Les Garrigues, S.C.C.L</i>	
Activitats de La Femosa	14
<i>Felip Gallart</i>	
Fauna del terme: Còlit ros	15
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
Fi de curs a l'escola	16
<i>Escola Els Til·lers</i>	
El nostre fill no ha pogut néixer... ..	17
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Poesia: La canço de la terra	17
<i>M. Assumpció Cornadó Lladó</i>	
Domus Domini. Campanars (1)	18
<i>Miquel Carrera Castellví</i>	
Recuperem el clot de la llacuna	19
<i>Xarxa Canal Viu</i>	
Plànol de la vall de la femosa de 1767	20
<i>Josep Gallart Fernàndez</i>	
A la Núria Aixut Olomí. In memoriam	22
<i>Eulàlia Solà Miró</i>	
Petites joies del patrimoni etnològic d'Artesa	22
Les víctimes de la guerra civil (1936-1939) a Artesa	25
<i>Josefina París Mor</i>	
La ruta Yamanobe-No-Michi (1ra part)	27
<i>Joan Ramon París Oró</i>	
Novel·la per fascicles. Part 3 Pels fondals del clot del dimoni	30
<i>Jordi Oró Puig</i>	
EF Intercomarcal. Resum Temporada 23/24	32
<i>Junta directiva</i>	
Cròniques del C.F. Artesa. Temp. 2023/2024	34
<i>Eudald Pijuan Mor / fotografies: CF Artesa de Lleida</i>	
Entreteniments	36
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
Ho hem llegit a... ..	38
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments ..	39
Imatges d'actualitat	40

LA FEMOSA
AGRUPACIÓ CULTURAL - ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernàndez
Lluís Gil Fontanet
Felip Gallart Fernàndez

Col·laboradors i col·laboradores

Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Cooperativa Camp Comarcal Les Garrigues
Assumpció Cornadó Lladó
Isidre Drudis Bellmunt
Escola Els Til·lers
Escola de Futbol Intercomarcal
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez
Miquel Àngel Navarro
Jordi Oró Puig
Josefina París Mor
Joan Ramon París Oró
Parròquia d'Artesa de Lleida
Eudald Pijuan Mor
Néstor Serra Domènech
Eulàlia Solà Miró
Xarxa Canal Viu

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernàndez
Josep Gallart Fernàndez

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 330
Maig - juny 2024
DLL 264-1981
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

PORTIC

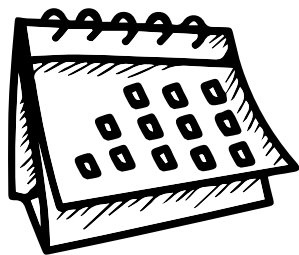
N'estem tips. Ja n'hi ha prou. Ja n'hi ha prou d'incivisme. Ja n'hi ha prou de bretolades i de vandalisme. Ja n'hi ha prou de grogeries, de porqueries, de brutícies. Ja n'hi ha prou que revista rere revista haguem de denunciar la manca de respecte vers el poble, els seus carrers, el seu mobiliari, els serveis públics i la seva gent. Desperfectes en cases particulars, trencament de vidres de cotxes, pintades, destrucció de mobiliari urbà, abocaments il·legals, caques de gossos no recollides pels seus propietaris... En la darrera revista lamentàvem la destrucció de la caseta de deixalleries ubicada al costat dels dipòsits vells a causa d'un incendi provocat. I ara hem de plànyer-nos pel comportament inadmissible d'un seguit de joves i no tan joves que es banyaven en els dipòsits municipals. No podem normalitzar aquesta mena de conductes ni aquests actes destructius com si ja formessin part de la nostra vida diària. No ens hi podem resignar. És intolerable que una minoria d'individus alterin d'aquesta manera la convivència del poble amb les seves actituds. El civisme no es negocia. El civisme és la forma normal i natural de convivència, de viure en comunitat i en mutu respecte. I no és només una qüestió econòmica de reparació dels danys, que també ho és, i que s'ha d'exigir. Es tracta del simple dret que tenen els pobles i les persones a ser respectades. Tenim uns deures i també tenim uns drets. El dret a ser respectats i el deure a respectar els altres. Cal que això es compleixi i que es faci complir.

Afortunadament no tot són notícies negatives. Després de participar en les tretze gales del programa, el veí del nostre poble, Lluís Sánchez, va ser el brillant guanyador de la tercera edició del concurs de TV3, Eufòria, el talent show de TV3, en sumar el 58% dels vots dels telespectadors en la gala final, d'entre els 400.000 rebuts, un fet que va trencar el rècord de les tres edicions anteriors.

Tal com ho van reflectir les càmeres de TV3, el Lluís va rebre el suport i els ànims de les artesenesques i artesencs que es van arreplegar a la Vileta i a la plaça de l'església, així com del Griu i els seus portadors amb una encesa espectacular. També va estar acompanyat per un bon nombre de persones que es van reunir al Teatre Municipal d'Artesa per seguir la final i animar-lo a fer una actuació memorable, com així va ser. I també de tots els veïns i veïnes del poble que van seguir el programa des de la televisió catalana.

A més d'un contracte discogràfic, el Lluís va guanyar un viatge a Miami per rebre una *masterclass* i conèixer els estudis de *Universal Music*, així com actuar en la pròxima edició del *Share Festival*, a Barcelona. A més, serà l'interpret de la pròxima cançó de l'estiu de TV3 i participarà, juntament amb tots els concursants de l'edició, gravaran una cançó per al pròxim disc de La Marató. Li desitgem molts èxits i li agraïm la difusió tan positiva que es va fer de la nostra localitat.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve —

Fotos: J. Ma Esteve, J. Gallart, M. À. Florensa

TROBADA MUNICIPALISTA

El dissabte 27 d'abril va tenir lloc a la sala del teatre municipal, una trobada municipalista amb la participació de diferents alcaldesses i alcaldes de les poblacions d'Artesa de Lleida, Bellpuig, Camarasa, Montoliu de Lleida, Solsona, Cervià de les Garrigues, Palau d'Anglesola i Torrefeta i Florejacs. L'acte, que va començar a les 11 del matí, el va cloure la Consellera d'Igualtat i Feminismes Tània Vergé.

MURAL A LES ESCOLES

Entre finals d'abril i la primera setmana del mes de maig es va acabar de pintar un nou mural a la tanca perimetral de l'escola al carrer Les Escoles. Amb la col·laboració dels nens i nenes del poble, la temàtica escollida fou «l'espai».

XERRADA LIMFEMA

El divendres 3 de maig, la Llar de Jubilats, va organitzar al seu local social, una xerrada sobre el *Limfedema* i el *Lipedema* a càrrec de l'Associació Limfelleida, per explicar en què consisteixen aquestes malalties, que afecten especialment les dones o persones que han patit càncer.

CURSA D'ORIENTACIÓ

Dissabte 4 de maig, Segrià Dinàmic amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, va organitzar una cursa d'orientació que tenia el seu punt de trobada

L'activitat s'havia de desenvolupar per diferents camins del nostre terme, però no es va poder celebrar per manca de participants.

TROBADA DE GUITARRES

El dissabte 4 de maig l'Escola Municipal de Música d'Artesa de Lleida, l'EMMA, va organitzar una trobada de guitarres amb la participació dels i les alumnes d'aquest instrument de les escoles Dalcroze de Lleida, de l'Escola de Música de Les Garrigues i la mateixa EMMA. La trobada, que va durar tot el matí, va tenir un concert final a la sala del teatre municipal a 2/4 d'1, on van poder assistir tothom qui volgués gaudir de l'actuació d'aquestes i aquests músics.

Tant mateix durant el matí els participants i assistents a la trobada que ho van desitjar van poder visitar el Museu de Prehistòria, les quals van comptar amb el guiatge dels membres del Grup de Recerques de la Femosa.

VERMUTILLO DE L'AJALL

L'activitat de l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, l'AJALL, s'ha dinamitzat notablement darrerament. Així el diumenge 12 de maig van organitzar un vermut a la zona de La Vileta que va estar amenitzat per DJ Vallès.

ACTIVITATS DE LA LLAR DE JUBILATS

Pel diumenge 12 de maig, la Llar de Jubilats, va organitzar una sortida a Lleida per fer una visita guiada a la Catedral Nova i posteriorment, poder visitar la Casa dels Gegants de Lleida.

Una setmana més tard, la junta de la llar va organitzar una sortida més llarga, de quatre dies, per visitar el Pirineu Aragonès, on es van visitar, entre altres, Jaca, San Juan de la Peña, Valles de Hecho, Canfranc i el tren d' Artouste. Però no es va dur a terme per falta d'assistència.

Fotografia de Josep Ma Carrera

DONACIÓ DE PLANOLS ANTICS A L'AJUNTAMENT

El dia 15 de maig en Carles Olomí, de cal Peretet, va fer donació d'uns plànols originals de les escoles d'Artesa, emmarcats, que formaven part del projecte redactat per l'arquitecte Francesc de Paula Morera i Gatell, un dels grans arquitectes del modernisme lleidatà. Aquest plànols havien estat propietat de l'empresari Isidre Gomís Cuadrat de l'Albagés, constructor de les escoles, els qual la seva filla, Mercè, va donar al Carles com a regal de fi de carrera.

FESTA DE SANT ISIDRE

Arribat el dia 15 de maig Sant Isidre, es va celebrar el tradicional homenatge a la vellesa. En aquesta ocasió va coincidir que era festa local. Com sempre, a les 2 del migdia es va celebrar el tradicional dinar de germanor a la Sala del Teatre Municipal. Abans, a la 12 del migdia, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme. Un cop acabat el dinar, la Coral La Primavera Artesenca va oferir un concert, i tot seguit, hi va haver bingo.

També es va visitar aquelles persones que, per qüestions de salut, no podien assistir a la festa.

Fotografia de Superbé

RAFTING SUPERBÉ

Continuant amb la celebració del desè aniversari de l'Associació Esportiva Superbé d'Artesa de Lleida, el 18 de maig es va organitzar la quarta activitat d'un total de 10 activitats que s'han previst durant tot aquest any 2024.

En aquesta ocasió, l'activitat ha consistit en una baixada amb ràfting pel Noguera Pallaresa, on totes i tots els participants van poder gaudir de la diversió i l'emoció que aquesta pràctica esportiva comporta.

ELECCIONS

Aquests darrers dos mesos hem viscut immersos en la paràlisi que suposa entrar en un cicle electoral com és el de les eleccions generals per escollir els i les nostres representants al Parlament de Catalunya, així com, unes setmanes més tard, les eleccions per escollir els nostres representants a les institucions europees. Tot immers en un marc de desencís entre la gent, de falta de confiança en les institucions i de crisi, tal com està muntada la democràcia en aquest país i en tot el món mal dit occidental, que està comportant l'auge de l'extrema dreta a tots els països europeus, dels quals Catalunya no n'és l'excepció.

Les eleccions al Parlament de Catalunya es van celebrar el 12 de maig, després que fossin

convocades davant la impossibilitat d'aprovar els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per part d'Esquerra Republicana de Catalunya, que governava fins aquell dia en minoria. Davant la situació política actual, la participació se n'ha ressentit a la baixa respecte a les darreres eleccions del 2021. D'un cens de 1111 persones, van exercir

el seu dret a vot un total de 674 persones (60,67 % de participació), dels quals 11 foren vots nuls (1,63 %) i també 13 foren en blanc (1,93 %).

Pel que fa al resultat per partits que varen rebre algun vot, foren els següents:

Esquerra Republicana de Catalunya: 142 vots (21,07 %)
CUP: 43 vots (6,38 %)
Junts + Carles Puigdemont per Catalunya - Junts: 236 vots (35,01 %)
Partit dels socialistes de Catalunya: 105 vots (15,58 %)
Partit Popular: 36 vots (5,34 %)
Comuns Sumar: 15 vots (2,23 %)
Frente obrero: 2 vots (0,30 %)
VOX: 21 vots (3,12 %)
Aliança Catalana: 46 (6,82 %)
Alhora: 1 vot (0,15 %)
Recortes 0: 2 vots (0,30 %)
Partit comunista dels treballadors de Catalunya: 1 vots (0,15 %)

Però el calendari va voler que en menys d'un mes fóssim de nou cridats a les urnes.

El diumenge 9 de juny van tenir lloc les eleccions per escollir els nostres representants al Parlament Europeu.

Els resultats a les eleccions al Parlament Europeu foren els següents:

Frente Obrero (FO): 2 vots (0,41 %)
Esquerra Republicana de Catalunya/ Ara

Repúbliques (ERC-Ara repúbliques): 128 vots (26,28 %)
Junts i lliures per Europa (JUNTS UE): 163 vots (33,47 %)
Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC): 92 vots (18,89 %)
Iutitia Europea (IE): 1 vots (0,21 %)
Vox (VOX): 15 vots (3,08 %)
Partit Popular (PP): 30 vots (6,16 %)
Podemos (PODEMOS): 17 vots (3,49 %)
Partit Comunista dels Treballadors de Catalunya (PCTC): 3 vots (0,62 %)
Coalición partido comunista de los pueblos de España / Partit comunista del poble de Catalunya (PCPE/PCPC): 3 vots (0,62 %)
Comuns Sumar (COMUNS SUMAR): 8 vots (1,64 %)
Partido animalista con el medio ambiente (PACMA): 2 vots (0,41 %)
Agrupación de electores "Se acabó la fiesta": 14 vots (2,87 %)
Pirates de Catalunya: 1 vot (0,21 %)
Nuls: 3 vots (0,62 %)
En blanc: 5 vots (1,03 %)

EUFÒRIA

A meitats del mes de febrer es va iniciar la 3a edició del concurs musical Eufòria de la Televisió de Catalunya. Cada setmana els i les participants en aquest concurs demostren les seves habilitats com a intèrprets de cançons de qualsevol estil, davant un jurat que va eliminant concursants fins a arribar a la gran gala final. En l'edició d'aquest 2024 hi ha participat el nostre veí Lluís Sánchez que va arribar a la final celebrada el divendres 31 de maig. Aquesta gala final es va retransmetre en directe a la sala del teatre municipal on tots i totes les assistents van poder gaudir de la victòria final d'en Lluís.

Des d'aquestes pàgines el volem felicitar pel seu èxit i esperem que la carrera musical que ara iniciarà li sigui profitosa.

Fotografia de Josep Ma Carrera

Fotografia de Josep Ma Carrera

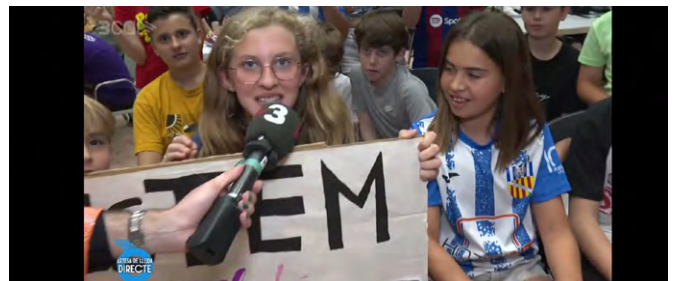
Fotografia de Josep Ma Carrera

Fotografia de Josep Ma Carrera

Fotografia de Carol Aixut

Fotografia de Carol Aixut

ASSEMBLEA DE POBLE

El dilluns 17 de juny, coincidint en el fet que aquell dia es complia 1 any des que l'actual equip de govern de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida està al càrrec, es va oferir una assemblea de poble per tal d'explicar la situació econòmica en què està immersa la Casa de la Vila.

Les explicacions que van donar foren preocupants. Van descriure l'estat del Consistori i les pràctiques de l'anterior equip de govern i de l'anterior secretari de l'Ajuntament amb minuciositat, fets que han obligat l'actual equip a prendre diverses accions per corregir el rumb com ara la reducció dràstica de les despeses, ja que es van trobar desenes de milers d'euros de factures de l'any 2023 pendents de pagament, no poder fer front a compromisos com per exemple subvencions a entitats, o comprovar que

les aportacions fetes pels artesencs i artesenesques durant 2 anys a La Marató no es van ingressar.

Una altra de les accions que han portat a terme ha estat la substitució del secretari de l'Ajuntament.

COMUNIONS

Un any més la tradició de la comunió segueix resistint. Enguany la comunió dels nens i nenes del nostre poble que la van voler celebrar, ho van fer el diumenge 26 de maig. Foren 3 nenes i 3 nens, els quals van rebre la primera comunió, assolint aquest segon sagrament i continuant així, en la seva iniciació en la vida cristina.

El diumenge 2 de juny, es va celebrar la festivitat de Corpus per venerar l'eucaristia. Els actes van consistir en una missa i processó.

TEMPORADA DE PISCINES

Oficiosament l'estiu de 2024 va quedar inaugurat amb l'obertura, el dissabte 15 de juny, de les piscines municipals, tot i que els primers dies el temps no va acompanyar gaire. Durant la primera setmana, l'horari d'obertura fou únicament de tarda, de 5 a 9 del vespre. A partir del 22 de juny, l'horari va passar a ser l'habitual, d'11 del matí a 9 del vespre.

Aquest any, els primers usuaris van poder observar que la zona del bar i d'esbarjo han estat profundament renovades.

MANTENIMENT

El 19 de juny es van realitzar tasques de manteniment al camí de Castelló, el camí del cementiri, que és un dels camins d'accés a l'horta d'Artesa que en pitjor estat estava. Es van tapar els forats a l'asfalt per part d'una empresa especialitzada.

Després de tallar els xiprers de la tanca vegetal de la zona del bar de les piscines, actuació de la qual ja van informar a l'anterior número de la revista, les obres en aquest espai han continuat amb la substitució del tendal del bar per una coberta més àmplia, la instal·lació d'un petit parc infantil, la col·locació de taules i cadires fixes i la plantada de diverses moreres. Una actuació que ha donat un aire nou a aquesta zona del recinte de les piscines.

SANT JOAN I LA FLAMA DEL CANIGÓ

Vist l'èxit que va tenir l'any passat, per la revetlla de Sant Joan d'aquest any, l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar de nou, un sopar de germanor amb la col·laboració de l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, es van fer càrrec tant de preparar el sopar a base d'hamburgueses o entrepans vegetals com de la barra de serveis de la festa.

Però el primer acte fou l'arribada de la Flama del Canigó que l'Associació Esportiva Superbé va portar al nostre poble des del Canigó mateix. Després de sopar l'Associació del Griu amb els seus diablons i els nens i nenes del nostre poble van encendre la foguera amb la Flama del Canigó.

La Revetlla va ser amenitzada amb l'actuació del grup Metròpolis i ja, acabat el sopar, va ser el torn de l'actuació de DJ Vallescore, DJ Roy G i d'un *showman*.

Lectura del manifest

DINAR DEL JOVENT

El dissabte 29 de l'Associació de Joves l'AJALL, com a preludi de la Festa Major, va organitzar a la zona de l'espai poliesportiu el tradicional dinar del jovent. Com ja és tradicional, el dinar està obert a tothom, no només als i les joves del poble. La sobretaula, a partir de 2/4 de 6 de la tarda, va estar amenitzada pel Tardeo de El Rumbo.

Més tard, de matinada, hi ha haver festa del jovent amb els DJ's Calad, K-Zu i Luara Bearka.

FESTA DE FINAL DE CURS

Amb l'arribada del mes de juny, arriba un dels moments més esperats pels nens i nenes de tota arreu: el final de curs.

Com cada any, a finals de juny l'activitat educativa posa punt i final a l'any acadèmic amb la celebració de les diferents festes i festivals de final de curs.

El dissabte 15 de juny, l'escola Els Til·lers va celebrar, des de les 5 de la tarda al pati de l'escola, la Festa de final de curs organitzada per l'AFA de l'escola. Tots els assistents van poder gaudir de diverses activitats com ara castells inflables, *Laser Tag* o un toro mecànic, que van fer les delícies del més petits. Acabades aquestes activitats, es va celebrar el sopar de germanor.

Durant les dues darreres setmanes del curs acadèmic, l'Escola de Música Municipal també va celebrar les tradicionals audicions dels i les alumnes per tal de mostrar a totes i tots els assistents la progressió que han fet des de començament de curs en els seus respectius instruments.

Fotografia de Sisco Jiménez

ACTIVITAT TEATRAL

El diumenge 26 de maig, a les 7 de la tarda, al teatre municipal, totes i tots els artesencs varem poder gaudir de l'actuació de la Mayte Carreras amb el seu xou d'humor cara a cara.

El diumenge 16 de juny es va representar l'obra *El testament* a càrrec de Ramon Molins de la companyia «Zum Teatre». La representació va tenir lloc a la sala del teatre municipal a les 7 de la tarda.

CINEMA MAIG - JUNY

Dia	Pel·lícula
5 de maig	Dragones y mazmorras. Honor entre ladrones
12 de maig	Asterix y Obelix. El reino medio
19 de maig	Anatomía de una caída
2 de juny	La sirenita
9 de juny	Driving Madeleine
30 de juny	La ballena

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa

FORN GARRIGUES INFORMA

Cooperativa Camp Comarcal Les Garrigues, S.C.C.L

Com cada any a principis de Juny, la Cooperativa Camp Comarcal Les Garrigues varem celebrar la nostra Assemblea Anual de Sòcies i Socis, enguany era la **43ena ja**, durant la qual varem exposar com havia estat l'exercici 2023.

En primer lloc varem fer la lectura de l'Acta anterior de l'Assemblea del 13 de juny de 2023 que va ser aprovada per unanimitat.

Seguidament exposàrem a tothom la Memòria Econòmica de l'Exercici 2023 consistent en el Balanç de Situació, el Compte de Pèrdues i Guany, les Inversions realitzades i el Total de Vendes dutes a terme. Així doncs cal destacar que la Cooperativa va obtenir **68.000€ de Beneficis**, dels quals **36.336,84€** es destinaran a Amortitzacions, de manera que queden uns Beneficis, abans d'impostos, de **32.000€**. També es destinaran **22.000€** a Fons Propis. A més, cal dir també que la Facturació de la Cooperativa va augmentar en un 30,90%, passant d'**1.052.478,65€** l'exercici 2022 a **1.369.746,08€** l'any 2023.

D'una banda, i parlant de les Inversions realitzades l'any 2023 varem destacar la compra d'1 Càmera de Fermentació per l'obrador de BLOKU (la nostra marca certificada ecològicament i l'única a Lleida) i **28.813€** invertits per a millorar el rendiment de les nostres Càmeres Frigorífiques. La suma total d'inversions va ser de **71.612,10€**.

D'altra banda, respecte al Total de Vendes dels 18 pobles socis de la Cooperativa val la pena destacar que **en tots ells hi va haver un augment**, cosa que feia alguns anys que no passava, tant en Pa com en Brioixeria i Pastisseria.

També varem agrair la tasca feta, durant els últims 4 anys, al Gerent Joan Simó que plegava, animant el nou Gerent, en Josep Canela, a seguir la seva estela i, si pot ser, millorar-la. A més, també varem agrair la **implicació de totes les treballadores i treballadors** en les tasques de neteja de tota l'empresa.

Com a 3er punt varem exposar els **Plans d'Actuació** per aquest any 2024: possible millora i transformació de les 2 Botigues que tenim de lloguer a Lleida, donar a conèixer més la Botiga de Vilanova de la Barca pel seu entorn, **reformat totalment el sistema informàtic i actualitzar-lo** per a minimitzar els errors tant en les comandes com en el repartiment que es fa a l'interior de la Cooperativa per cada distribuïdor i així ser més eficaços i efectius en el repartiment, i per això comptarem amb una formació per a tot el personal per a donar un millor servei a tots els nostres clients. També varem dir que aquest 2024 ens posarem al dia en tot allò referent a l'**Etiquetatge i la Traçabilitat** de tots els nostres productes. A més, també manifestarem la intenció ferma d'**obrir la Botiga de Bioku** que es troba ubicada al Barri d'Instituts-Templers de Lleida.

Val a dir també que varem exposar que tenim una molt bona relació i aliança amb **Plus Fresc** i moltes de les seves botigues repartides per la Plana de Lleida que la volem ampliar i potenciar per ser-hi cada cop més presents.

Així mateix també varem comentar el bon funcionament de les xarxes socials que ens presta una empresa de Lleida, **DeParaula** i que ens ha fet augmentar la nostra visibilitat i també el volum de negoci i gent que ens contacta.

Com a penúltim punt varem **ratificar** la meitat dels membres del Consell Rector, on hi ha 1 representant de cadascun dels 18 pobles socis de la Cooperativa i durant l'últim punt de Precs i Preguntes varem recollir **dues peticions molt concretes**: reforçar el paper i la visibilitat del fet de ser sòcies i socis i dur a terme un Homenatge Km.0. De totes dues peticions en tindreu properament més notícies.

Ens veiem a la propera Assemblea de Forn Les Garrigues, el juny del 2025, tot desitjant que aquest any sigui igual, o millor.

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

Felip Gallart

CONFERÈNCIA *Arreplegadors de la palla i escampadors de la farina. Cosa de valencians?*

A càrrec de: Pau Marqués i Bisquert

Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, el 4 de maig de 2024, a la Sala d'Actes de Casa de la Vila, en Pau Marqués i Bisquert ens va oferir la conferència titulada: *Arreplegadors de la palla i escampadors de farina. Cosa de valencians?*

Després de la bona acollida que va tenir l'article de Pau Marqués publicat a la revista 328, corresponent als mesos de gener-febrer de 2024, sobre l'estat de la llengua i de la cultura catalana al País Valencià i de les notícies tan inquietants que tothora ens arriben, vam creure interessant que en Pau Marqués ens fes una conferència per conèixer millor i aprofundir en el tema. Pau Marqués va titular la conferència amb la mateixes paraules que l'article esmentat i no va decebre ningú dels que van assistir a l'acte, tot i el to pessimista que es va desprendre de les seves paraules i de la realitat del País Valencià, en mans de la versió més espanyolista i blavera del seu ventall polític.

Pau Marqués va fer una radiografia precisa de l'evolució del tema des de l'autonomisme tardofranquista fins a les darreres eleccions autonòmiques quan la dreta més extrema i anti-valenciana aconsegueix formar part del govern valencià. El fracàs en l'intent de construir una premsa alternativa al model espanyolista imperant, el deficitari finançament i la manca d'un dret civil propi, un estatut mal lligat, la manca d'infraestructures de comunicació i

un Estat que alimenta l'anticatalanisme conflueixen en un dibuix gens afalagador. La construcció d'una consciència nacional per aconseguir uns Països Catalans resta pendent, resta per fer. I compte, va ser l'advertència de Pau Marqués en acabar la seva xerrada. Catalunya no és tan lluny de València. Som a tocar. Ens uneix una mateixa llengua, una història i una cultura comunes, els nostres destins estan lligats. No ens podem resignar. Cal seguir en la brega. Res no està decidit encara. I sempre hi ha una escletxa per a l'esperança en l'assoliment dels Països Catalans.

GRUP DE LECTURA

El dissabte 1 de juny de 2024 com a acte de cloenda del curs 2023-2024, el Grup de Lectura de l'Agrupació Cultural la Femosa va organitzar una sortida a Barcelona. Al matí es va visitar la Biblioteca Arús. Creada l'any 1895 per iniciativa del filantrop Rosend Arús i Arderiu, per convertir-la en un indret de cultura i aprenentatge per a tothom, compta amb una de les col·leccions més completes i interessants sobre moviment obrer, anarquisme i maçoneria de tota Catalunya. La biblioteca, molt desconeguda, és un veritable tresor que conserva l'atmosfera de l'època en què es va construir. També encabeix una magnífica col·lecció dedicada al famós detectiu privat literari Sherlock Holmes. Aquesta col·lecció va ser cedida per Joan Proubasta i compta amb tota mena de llibres i objectes dedicats al famós detectiu creat per Conan Doyle.

A la tarda el grup es va traslladar al Teatre Nacional per assistir a la comèdia titulada "Amnèsia" del dramaturg Nelson Valente. Dirigida per Joan Negrié és una obra que amb un humor irònic planteja un tema delicat, però sovint inevitable: qui cuidarà la mare? Això fa aflorar diferents tensions entre els personatges d'una mateixa família que són la base del desenvolupament de l'obra.

El dimarts 4 de juny finalitzava el curs del Grup de Lectura amb el comentari del llibre "Los amores imprudentes" de Gustavo Martín Garzo. Durant el curs s'han llegit un total de vuit llibres. Els quals juntament amb l'anterior són els següents:

Octubre: "El psicoanalista" de John Katzenbach.

Novembre: "Juliano el Apóstata" de Gore Vidal

Desembre: "La historia del amor" de Nicole Krauss

Gener: "L'àngel negre" de Maria Sardans.

Febrer: "L'amant de Bolzano" de Sándor Márai

Març: "Dos taüts negres i dos de blancs" de Pep Coll

Abril: "La noia de la perla" de Tracy Chevalier

Maig: "Los amores imprudentes" de Gustavo Martín Garzo.

El Grup de Lectura es va crear el curs 2016-2017 per tal de potenciar, estimular i aprofundir en la lectura d'obres literàries de diferents tendències artístiques a partir del comentari, la discussió i comparació amb altres sensibilitats i punts de vista. Coordinat per Felip Gallart, està integrat actualment per quinze persones que assisteixen regularment a les seves sessions.

FAUNA DEL TERME

Isidre Drudis Bellmunt

Còlit ros (*Oenanthe hispanica*)

«Covatxo». És una espècie d'ocell de la família dels muscicàpids. Amida 14'5 cm, El mascle té el bec negre i potes fosques, el dessobre i el pit són rosos, les ales negres, el carpó blanc, la cua blanca amb la punta negra i una franja negra al mig i el dessota i els flancs blanquinosos. El color del cap pot presentar dues formes, front blanc, capell ros i galtes i gola negres o cap i gola gris molt pàl·lid i galtes negres.

La femella s'assembla al còlit gris, però té les ales més negres i més blanca la cua. Les galtes són més fosques.

Es tracta d'una espècie estival que arriba a Catalunya, sobretot, durant el mes d'abril i es pot observar fins a mitjans d'octubre.

Nidifica en llocs assolellats i secs, preferentment conreats. Situa el niu en una cavitat o sota una pedra. El niu està fet a base d'herbes seques i arrels. La femella hi pon 4 o 5 ous de tonalitats blavenques al maig-juny, els cova i, amb l'ajut del mascle.

Xavier AIXALÀ MARTÍ. Artesa de Lleida. Fauna. Peixos, amfibis, rèptils, ocells i mamífers; Col·lecció la Femosa, 1995, pàg. 90.

FI DE CURS DE L'ESCOLA

Escola Els Til·lers

El curs 23-24 ja s'ha acabat i els últims dies a l'escola Els Til·lers sempre són molt intensos, tant d'activitat com d'emocions pel curs que finalitza, pels amics i amigues que comencen nova etapa...

El dia 20 de juny vam realitzar l'acte d'entrega de diplomes a tots les participants a l'activitat d'Apadrinament lector i escriptor. Aquesta activitat que es fa al llarg de tot el curs, consisteix en que els alumnes de cycle superior ajuden a llegir i escriure als alumnes de cycle inicial. Entre ells s'ho agraeixen amb escrits i dibuixos ben bonics! Fins i tot, aquest curs els de cycle superior han tret la seva destresa en la glosa fent aquests agraïments amb garrotins!

El dia 21 va ser el dia de la Festa de la Música i de l'entrada de l'estiu, i també vam celebrar l'últim dia del curs! Un curs amb moltes activitats (sempre ho diem, però aquest curs especialment ha estat intens!).

Així que ho vam celebrar ben musical! Vam començar amb el grup d'animació "Encara farem salat" i el seu espectacle "Que comenci la Festa". Tota l'escola ho vam gaudir, vam ballar i cantar!

Després i davant les famílies de 6è, vam acomiadar els nostres companys i companyes que deixen l'escola per començar una nova etapa... Moltes emocions, una mica de tristesa i alhora il·lusió pel que vindrà i les noves aventures que viuran...

Us desitgem molta sort! i als demés, us esperem veure el curs 24-25!

EL NOSTRE FILL NO HA POGUT NÉIXER...

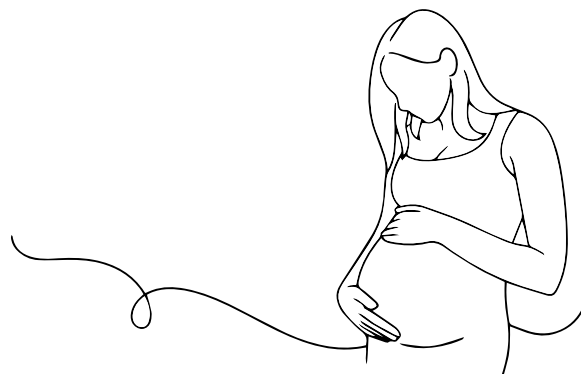
Parròquia d'Artesa de Lleida

Es comprensible la vostra tristesa i decepció. Després d'uns mesos de sacrificis i de portar el fill dins vostre, heu hagut de renunciar a la il·lusió de ser pares. Sabeu que no podreu alegrar-vos amb el seu somriure, ni cridar-lo pel seu nom (no sé si ja el teníeu pensat). Heu hagut de renunciar a molts projectes que ja us havíeu fet. I això, és molt dur.

Però, no us deixeu abatre per la tristesa. Recordeu que, per la misericòrdia i bondat de Déu, el fill no l'heu perdut per sempre (Catecisme de l'Església Catòlica 1261). Ell, tot i no haver nascut, no és davant Déu un ésser anònim, sinó una persona completa, amb nom propi, cridada a la felicitat dels fills de Déu, igual que els altres que han pogut néixer.

I un dia us abraçareu tots junts. I podreu sentir la seva veu, aquesta que ara no heu pogut escoltar, que us agrairà que hàgiu volgut col·laborar amb Déu per donar-li l'existència, acceptant els riscos i molèsties que comporta ser pares. Gràcies a la vostra generositat, ell ha pogut arribar a la felicitat immensa de ser fill estimat de Déu per tota l'eternitat. Us n'heu d'alegrar d'haver-hi contribuït!

Heu perdut moltes coses, és veritat, però dins vostre n'han nascut d'altres molt positives: un enfortiment de la vostra estimació de parella, una

major capacitat de comprensió envers les persones que pateixen, un agraïment a tots els qui us han fet costat...

Déu mai no és destructor, sinó creador: si s'emporta coses, en crea de noves. I, un dia, les trobarem totes juntes i millorades: les que pensem haver perdut i les que s'han creat de nou, perquè Déu mai destrueix res que sigui bo. Ell mai resta, sempre suma.

Obriu els vostres cors a l'esperança i digueu-li al Senyor que us agradaria de ser pares. I, si això ha de ser positiu per a vosaltres, no dubteu que, un dia, el fill es farà realitat. De moment, però, ja en teniu un d'eternament feliç al cel. Alegreu-vos-ens!

LA CANÇÓ DE LA TERRA

Assumpció Cornadó

*Sabeu que de la nostra
estimada terra*

hi brolla sempre una cançó?

La canten els ocells al despertar

i els rierols al baixar per les muntanyes

i el cel i el mar i el vent...

La seva tonada

va en consonància

amb el color de cada estació.

I el seu so canviant

harmonitza sempre

amb el tarannà

de la gent que l'escolta.

La seva lletra

ningú no la sap,

tot i que algú em va dir

que ens porta un missatge

de més enllà de les estrelles.

DOMUS DOMINI

Campanars (1)

Miquel Carrera Castellví

Aprofitant el diumenge festiu del pont de Sant Joan, vam decidir a casa de fer una escapada d'un dia a Saragossa; des de Barcelona no arriba a dues hores en un tren còmode i ràpid, tot arribant a una estació nova i sorprenent, prou propera del centre de la ciutat com per pensar en una descoberta tota a peu de la capital aragonesa.

Va ser una decisió ràpida, i si voleu una mica esbojarrada, però feia molts anys que no hi havia estat, i volia tornar-hi per descobrir canvis. Tot i que, el que més m'atreia era tornar a la plaça del Pilar, tornar a la basílica, en aquella explanada immensa de vora el casc antic. Vam entrar a la basílica a la tarda del diumenge, i amb l'ensopiment de la digestió diré que assegut en un dels bancs de l'entrada... m'hi vaig mig endormiscar. Vaig tenir temps, però, de constatar, que el temple és gran i la Pilarica petita. Allí dins un continu de gent que entra i surt, que hi busca la imatge, i que a vegades amb devoció s'hi agenolla. Ja dic que no va ser el meu cas,

tot i que vaig tenir temps per veure ben a prop les dues bombes de la guerra civil que encara continuen exposades. No sé ... no acabo de creure en miracles a les guerres. Després he llegit una mica sobre l'assumpte havent conegut diferents versions sobre el fet; jo no entenc gaire de les coses, i se'm fa estrany pensar en una acció de bombardeig nocturn en aquells temps de tragèdia, no sé. I és que tothom afirma que va ser un bombardeig nocturn procedent de l'aeròdrom del Prat de Llobregat. Estrany tot plegat, i tirant a caspós si m'ho permeteu dir.

Deia que m'atreia la plaça i la basílica, i és que altres vegades que havia passat per Saragossa sense aturar-m'hi, les torres de la Pilarica sí que es veuen des de les autopistes que voregen la ciutat. I devia ser allò, les quatre torres vistes

de lluny, el magnetisme aquell de les agulles, el que havia fet que hi tornés en un dia de juny. I seguint l'atracció, no vam poder resistir-nos al pujar amb ascensor fins dalt de la torre nord. S'hi puja en un ascensor modern per dins d'un campanar ben reforçat amb una estructura interna de formigó armat. Molt *friquí* si voleu, però permet unes vistes de la ciutat ben boniques. Vam ensopegar amb un dia de vent (ho canta La Ronda de Boltaña quan diu "*que como el Moncayo sople, verás que es soplar*") i no es permetia la sortida a la part exterior del campanar però si que ens vam atrevir a pujar dalt de tot de la llanterna protegida. Les vistes aquelles ja soles pagaven la

pena de tan estrafo-lari pla per una vigília de Sant Joan.

De la visita i de les atraccions cap a les alçades construïdes en surt ara aquest escrit, per parlar de campanars. Diria que en poblacions petites i mitjanes és a falta de castell, l'element que potser més defineix la imatge d'un poble, allò que altres vegades ja hem comentat de

l'skyline. El nostre el tinc present sovint, i en secret diré que treballant a l'era de casa s'hi veu una bona perspectiva. És el millor símbol del poble, junt amb el conjunt de La Vileta del costat.

I això que no en soc un gran admirador, perquè no el definiria ni com a esvelt, ni com a agosarat, ni com a lleuger. Una mole robusta que arrenca en forma quadrada, i que després es transforma en cos de vuit costats. He vist a la pàgina web de *campaners.com* que li atribueixen una alçada de 30,1 m i una esveltesa de 5,1. Aquest darrer valor no sé com el calculen, però ... si és sobre 10, ja veieu que de finesa no anem gaire sobrats amb l'assumpte de campanes. Recordo també com de jovenet llegir en aquesta revista fets que haurien estat recollits per l'Adolf Costafreda sobre campanes i potser sobre el campanar mateix. A

la fi ... un altre dels pensaments que em venen, en veure el campanar, és en l'obra que devia ser quan el van bastir. Com de valents devien ser els picapedrers i operaris que pujaven pedres i les col·locaven en aquelles alçades? Com s'ho devien fer per pujar tan amunt les campanes? I també com d'important devia ser el cost econòmic de tota aquella construcció; materialista com soc em pregunto qui ho hauria pagat, si hi hauria hagut algun préstec, quin poder hauria promogut una cosa així.

A la fi, molts dels campanars dels nostres pobles n'hauran vist passar de molts colors, altius, allà

dalt, veient potser alegries, potser calamitats, potser misèries, potser guerra i mort, i a la fi confiïem en que una mica de progrés, endavant, poc o molt, anem tirant.

S'acaba l'espai de moment, i ja sabeu ... des de Lleida serà una horeta de tren, i cap a contemplar astorats aquell bé de déu de campanars que tenen a Saragossa. Si voleu arrodonir el dia amb més emocions, aneu escoltant el *Canto a la Libertad*, de José Antonio Labordeta, que diu que quan el canten allí per les festes del Pilar, esborrona.

RECUPEREM EL CLOT DE LA LLACUNA

Xarxa Canal Viu

El Clot de la Llacuna estava situat al terme de Linyola a mig camí en direcció cap al Poal. Era el segon estany més gran de la Plana d'Urgell després de l'Estany d'Ivars i Vila-sana. Dessecat aquest als anys 50, quedà com a únic representant d'estany endorreic de tota la plana. Malgrat gaudir d'una gran biodiversitat, era poc conegut fora d'aquests indrets.

Els intents per a dessecar-lo comencen a principis del segle XX, però no fructifiquen fins a finals dels anys 70. Al 1981 desapareix totalment.

Els arguments que el van portar a la seva desaparició, els mateixos que van acabar amb l'Estany d'Ivars i Vila-Sana: terrenys no productius, insalubres, males olors...

L'any 1979, en un article publicat al diari *Tele Exprés* (19/11/79) el president de Depana i un professor del Departament de Zoologia de la Universitat de Barcelona, fan una visita a la zona, surten molt optimistes després de parlar amb els dos municipis afectats (El Poal i Linyola), creuen que es podrien recuperar les parts ja colgades de la Llacuna. També fan referència a l'Estany d'Ivars i Vila-Sana i de la riquesa biològica que podria tenir tota la zona. Cita textual "... en el hipotético e improbable caso que la administración considerara que debería recuperarse la laguna d'Ivars d'Urgell... pero esto último no deja de ser un sueño".

Any 2024. El somni de l'Estany d'Ivars i Vila-Sana, hipotètic i improbable en aquell moment, s'ha complert. Tots coneixem que ha significat la

seva recuperació pels dos pobles on està ubicat i per tot el territori.

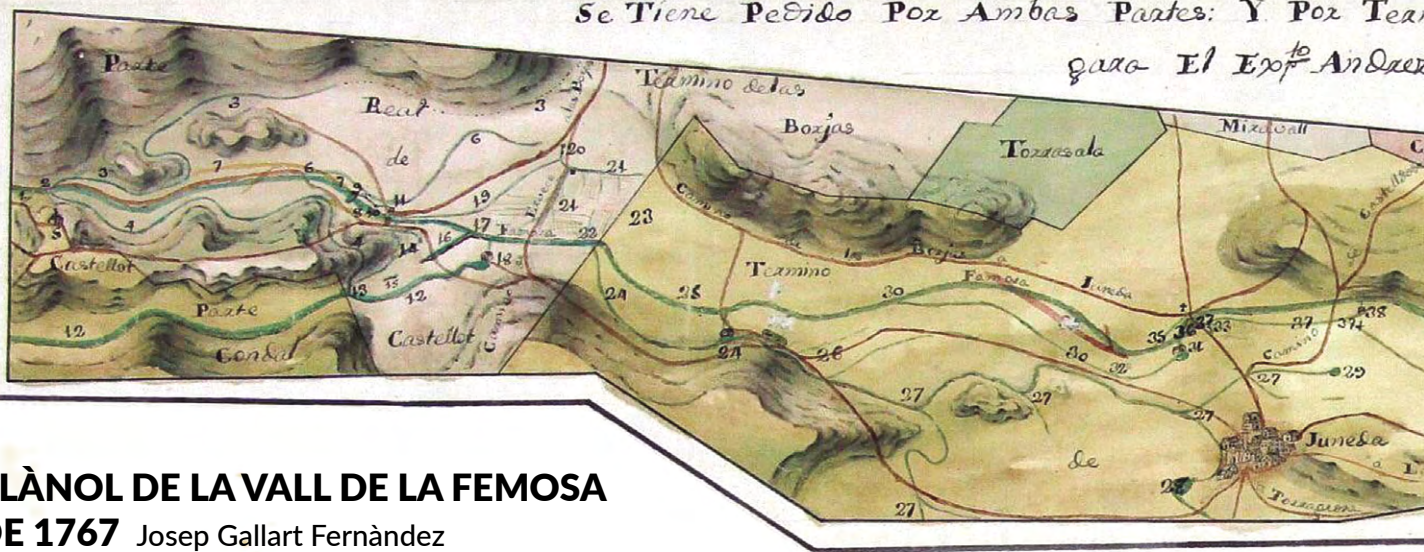
Any 2024. El malson del Clot de la Llacuna segueix. El 1979 encara es confiava en la seva recuperació. De què depèn la seva recuperació? De tots nosaltres, Linyola primer que tot, però tal com passa amb l'Estany, seria patrimoni de tota la Plana d'Urgell, Lleida, Catalunya...

Des de la Xarxa Canal Viu creiem en la seva recuperació. És un d'aquells somnis pels que val la pena lluitar. Seria patrimoni natural per tots nosaltres i que podríem deixar a les properes generacions.

Arguments per la seva recuperació... els mateixos que els de l'Estany d'Ivars i Vila-Sana. No són arguments els que falten, cal que ens hi posem tots els que pensem que val la pena.

Plano De Todos Los Terrenos En Question Cuzco De La Famosa y Parajes Donde E
Fuente De Las Bozjas, Como En La Comarca De La Famosa Con In
Se Tiene Pedido Por Ambas Partes: Y Por Ter

para El Ex^{to} Andrez

PLÀNOL DE LA VALL DE LA FEMOSA DE 1767 Josep Gallart Fernàndez

Presentem en aquestes pàgines un dels plànols més antics que coneixem de la vall de la Femosa, que data del 28 de novembre de 1767, obra de l'arquitecte i geòmetra Joan Soler Faneca, en aquella època arquitecte municipal de Barcelona i de la Intendència de Catalunya. Que el va confeccionar, possiblement per encàrrec del Prior i frares de la Cartoixa d'Escala Dei, pel plet que mantenien amb els ajuntaments de Juneda, Puigverd de Lleida i Artesa de Lleida per l'aprofitament de les aigües de la Femosa. Aquests ajuntaments també van encarregar un altre plànol a l'arquitecte i mestre de cases barceloní Andreu Bosch, el qual publicaren a les pàgines del pròxim número de La Femosa.

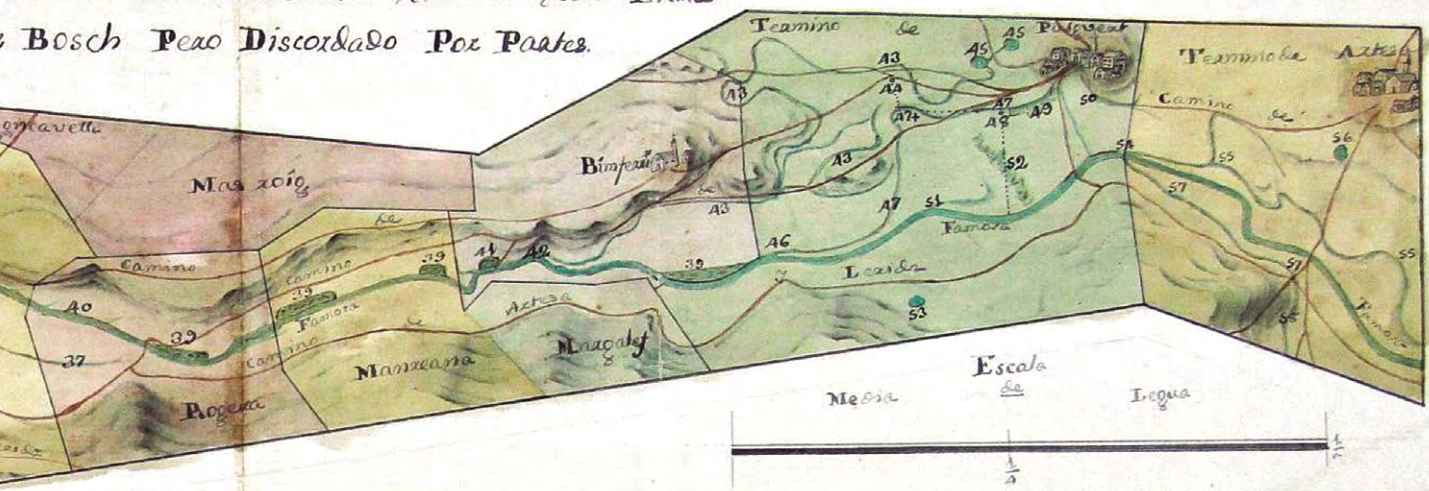
Aquest plànol es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, com també pràcticament tot l'expedient del plet. En aquesta causa, que es va dirimir al tribunal de la Reial Intendència de Catalunya de Barcelona, els ajuntaments de Juneda, Artesa i Puigverd van estar representats pels advocats barcelonins Esteve Guardia i Josep López Pastor que va actuar també a procurador. Segons la documentació municipal, l'ajuntament d'Artesa va pagar als esmentats advocats, entre 1759 i 1767, dates de vigència de la causa, més de 2.000 rals.

El plet, que va començar el 1760, va estar motivat per la concessió en emfiteusi, el 15 de desembre de 1758, per part de l'Intendent General, José de Contamina, al Prior i a la Cartoixa d'Escala Dei d'agafar les aigües de la Femosa, per una banda, en una font que naixia en un barranc que discorre pel sud dels Castellots (número 7 del plànol), al terme de La Floresta, actualment anomenat la Brugosa, i, per l'altra, després del desguàs del molí de la vila al terme de Juneda (número 36 del plànol) i la seva conducció a través de mines i séquies per regar les terres del terme de Castellans de la seua propietat. Per aquesta concessió van pagar 500 rals i un cens anual de 20 sous. Sabedors d'aquesta concessió els ajuntaments de Juneda, Puigverd i Artesa, van iniciar un plet contra aquest privilegi, ja que consideraven que tenien el dret, des de temps immemorials, de l'aprofitament de les aigües de la Femosa per regar les seves terres, per l'abastiment de basses i pous i per moure les moles dels molins dels seus termes.

El plànol abasta des de la zona dels Castellots (terme municipal de La Floresta i Arbeka) fins al poble d'Artesa. Hi ha representat, a la part central de color verd, el curs de la Femosa, que és un riu, de curs estacional, que es forma a uns 500 m a l'oest de la Font Vella, prop de les Borges Blanques, de la confluència dels torrents de la Brugosa i el Rinet-Trull-Les Comes, els quals s'originen a les serres que limiten l'Urgell i la Conca de Barberà i desguassa al Segre, aigües avall de Lleida, després de passar pels termes de Juneda, Puigverd i Artesa. En el plànol també hi trobem representats amb números i els noms, en els requadres de les explicacions, de les preses, séquies, molins i fonts que hi havia en aquell moment a la vall de la Femosa, així com la ubicació dels pobles de Juneda, Puigverd i Artesa, així com algunes basses i pous d'aquests pobles. Al poble d'Artesa hi trobem detallats la presa de la Cadireta, en el límit dels termes d'Artesa i Puigverd (núm. 54) les séquies del Vinyar Nou al sud (núm. 55), la séquia de la Cadireta (núm. 57), la Bassa Bona (núm. 56), la qual no s'alimentava de les aigües de la Femosa i a més hi trobem representats el camí de Puigverd a Artesa, el camí de Juneda a Artesa i Lleida i el camí d'Artesa a Torregrossa, Alcoletge i els Alamús. (continuarà)

1. Torrente que
las aguas que
los terminos
es plusacul
y para pobra
de la Floresta
llot parte R
2. Presa don
las espres
para las a
3. Asegua q
las espres
para el r
Heras en
se de Ciste
R. unida
dels Boz
so alos pa
de dicha U
acomoda
ala aseg
no de las
18. traver
maara da
con condu
Orada N
5. Iglesia de
6. Presa y A
conduce
vadas agu
riego de
en la min
Castellot

El R^l Monasterio Pretende Hacer Las Minas, Assi En La Parte Superior De La
 Situacion De Todo Lo Que Se Comprehende Necesario, Arreglado Conforme
 al Camino G^l Es Lo Mismo Que Lo Que Entre
 Bosch Pero Discordado Por Partes.

Explicacion

conduce
 e banan de
 de Linopa
 y Omello
 y Camino
 y Caste
 y Condal
 e veduon
 das aguas
 reguiaz 12
 e conduce
 das aguas
 de diffe
 reguiaz mof
 binuado pa
 untos hasta
 la villa de
 pasanco
 con Mina
 e conduce
 abas aguas
 de diffe
 e mof pa
 mot para
 Camino
 13. y quan
 oticaluad
 illa velen
 la conduca
 ia del Mol
 Bozjas 12
 ando la Co
 la Omellon
 co de pie
 raia
 Castellot
 eguio que
 as eppre
 as paraal
 diffe hieas
 na paraale
 llubias bapan de la Comara
 de Omellon
 vion de las dos Comaraz
 y principio de la Arquia de
 la fanaora.

12. Molino de las Bozjas
13. Arquia que conduce las aguas de la fuente
 vieja de las Bozjas N° 12. al fuerte Nuevo N° 29.
 y al mismo tiempo sirve para el riego de diffe hieas
20. Fuente nueva de las Bozjas y lavadero comun
21. Posicion de arquia que conducen las aguas
 que sobran de la Comarada fuerte y riego del
 lavadero comun y solo sirven para el riego de
 los huertos y hieas que los Paria de las Boz
 jas tienen en Castellet parte al unido al Termino
 de las Bozjas
22. Pansa de estacas y fagina echa para los de
 la fureda afin de conducir las aguas de la fana
 ra al Molino de la Bozja N° 24.
23. Huertos de Cani y de Baguer.
24. Arquia, Balsa y Molino de la Bozja
25. Terreno humedo y agroso y cerca del
 re enuestian bajo la tierra conductos
 que los Ouentos de las hieas han constru
 ido para exprimer la humedad que tienen

Retrat de Joan Soler Faneca
 (Escola Técnica Superior d'Arqui-
 tectura de Barcelona)

- Dichos terratenor, cuyos
 conductos viduon en
 dizen apugados.
26. Diffe arquias para
 par las hieas del Termino
 de fureda.
27. Arquia que sale de la
 Balsa del Molino de la
 Bozja y se divide en
 diffe bacas que sirven
 para el riego de las hieas
 que en la parte
 del Pontie y Cierzo de
 dicho Termino.
28. Balsa de la Villa de fure
 da.
29. Balsa de la Os.
30. Pansa y arquia de la aca
 para el Molino de la Colle.
31. Balsa y Molino de la Colle
 y fureda.
32. Lugar donde nace la fu
 ente de fureda.
33. Fuente de fureda.
34. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
35. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
36. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
37. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
38. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
39. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
40. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
41. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
42. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
43. Arquia que conduce las
 aguas de la fureda para
 el riego de diffe hieas
 de la fureda y fureda.
44. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
45. Balsa de la fureda.
46. Pansa y arquia de la fureda
 para el Molino de la Colle
 y fureda.
47. Arquia que conduce la
 agua para el riego de diffe
 hieas y huertos de fureda.

Nota

El punto A^o Plano de
 solame se ha achado
 de para manifestar
 que la Arquia N° 12
 no sirve para condu
 cir las aguas que en
 tiempo de lluvias ca
 pan de la Comarada
 Omellon por que di
 cha arquia tiene su
 presa y va aparada
 de del Canto de la fure
 da y las aguas que
 bapan en tiempo de
 lluvias por dicha Co
 mara se entienden
 por sobre los terraten
 Cultivos hasta a en
 contrar la poscion
 de arquia N° 16 y en
 tran ala fureda y por
 consiguiente dicha arquia
 a N° 12 es propia del
 Molino de las Bozjas.

Los vortados entre
 12 y 33, y entre
 letra O y N° 35. no va
 len. Bar^l y 9 de
 28 de 1767.

Juan Soler y Fane
 ca Arq^{te} y Exp^{te}

A LA NÚRIA AIXUT OLOMÍ, *IN MEMÓRIAM*

Eulàlia Solà Miró

Hi ha persones que quan se'n van deixen un buit bast i profund com un abisme, una pèrdua que només pot omplir la remembrança del seu record, record que reflecteix una vivència plena, però discreta, sense estridències ni exabruptes, carregada de sentit, amb una reflexió pausada i serena del que implica el fet de viure.

Seduïda per la natura i la vida, la Núria va estudiar biologia fonamental a Barcelona on a banda dels estudis, formà una família preciosa amb l'Hèctor i els seus dos fills, l'Andreu i el Miquel. Va trobar una bona feina i molt ben remunerada, però la gran urbs s'imposava i l'allunyava del que ella entenia què volia dir viure amb la gent que l'envoltava. Ni la gran ciutat ni la feina, que cada vegada la distanciaven més del que volia, no ho facilitaven. I decidiren marxar a un lloc més tranquil, un lloc que propiciés la relació entre les persones, que facilités la proximitat, el repetir coneixences i fer-les quotidianes fins arribar a ser, no sols persones conegudes, sinó també amigues, com qui diu, gent de casa; l'allunyés, a la vegada, de l'asfalt i l'apropés a la natura, que ella tant estimava.

Amb aquesta intenció, la família cercà nova llar i la trobà a Seva, un poble de la comarca d'Osona, on s'integraren de seguida. La Núria trobà nova feina i mirà de connectar amb els grups del poble com la Coral, *Bella companyia de Seva-El Brull*, de la qual formava part i també pel quefer de la Casa de la Vila. El nens encara eren petits, fet que facilitava la relació amb les famílies. Amb tots ells estava disposada a col·laborar i participar en el que calgués, i així anà teixint una xarxa de relacions i complicitats positives que la feien propera i a la vegada, estimada.

La Núria coneixia a tothom, i tothom la coneixia. S'interessava pels seus problemes i sempre tenia una paraula amable i la mà i la rialla a punt. Passaren els anys i l'harmonia que ella cultivava s'esberlà quan el mal·estar féu acte de presència en forma d'una malaltia greu que se l'havia d'emportar en tres mesos i contra la qual no es podia fer res. La notícia petà com una maça al cor dels qui la coneixíem, que no podíem acceptar aquella dolorosa realitat; covàvem l'esperança que es trobaria alguna solució, que el pronòstic seria reversible i que no podia ser tant fulminant. Però no, el dies passaven i el pronòstic no canviava. Ella determinà que si no s'hi podia fer res, no servia de gaire allargar la vida amb tractaments dolorosos i acceptà

la seva sort i una vegada més donà exemple, aquesta vegada de com enfrontar-se a la mort.

S'internà a l'hospital de la Santa Creu de Vic, on, sempre amb la companyia de l'Hèctor, el seu marit, i la família, la van atendre en totes les necessitats que requeria la seva situació. Mai no havien tingut una pacient amb el coratge i la serenitat de la Núria i de seguida es va guanyar l'estimació de tothom.

Us preguntareu com es pot mirar al ulls d'una persona amb aquest pronòstic? Us diré que es pot fer des de l'amor i des de l'acceptació de la realitat que ens toca viure, i no és fàcil; es necessita molt coratge i molta pau per a processar-ho i aquests valors ens els transmetia la Núria i la seva família.

No hi ha dia que no hi pensi i agraeixo tots els moments bonics (el Nadal, les celebracions familiars...)

que vàrem viure junts, i altres no tan bonics com la situació dolorosa de l'accident que vàrem patir al 1998 la meua filla i jo, i el Roger, el fill d'uns amics. Ella encara era a Barcelona i, amb l'Hèctor ens vingueren a veure cada dia a l'Hospital de Sant Pau i a l'Evangèlic, dos mesos complicats que la presència de la Núria i la seva família amorosien i transformaven. I també la presència de la Teresa, el Ramon, la Glòria... i totes les persones que de lluny o de prop ens feien costat. Ara amb la distància, entenc la Núria i el seu missatge que de manera constant la seva presència i les dolces paraules transmetien.

Què és la vida si no ens tenim els uns als altres? Estem connectats per llaços d'energia positiva, sentint en tot moment que no estem sols. Si ho sabem acceptar amb humilitat (les situacions complexes i desagradables alcen murs i ens distancien) sempre hi haurà algú que ens acompanyarà en les alegries i en les tristeses. Hi ha res de més bonic que aquest sentiment d'acceptació i d'entesa? Hi ha res més trist que la soledat? En aquell moment la nostra família va sentir l'escalf de moltes persones que en la proximitat i en la distància ens feien costat i en aquest acompanyament ens vam fer forts.

Tanmateix la situació de la Núria i de la seva família era diferent: sabien que la perdrien. Ho van haver d'acceptar amb un coratge i una dignitat que no es pot explicar. I apareix de nou l'amor, l'afecte de la gent. Acompanyats per les persones que l'estimaven van sentir aquesta força i així ens ho deien i així es va confirmar el dia de la cerimònia de comiat amb les boniques paraules que tothom li va dedicar. La Núria, en enfrontar-se a la mort amb aquella serenitat, havia de ser especial: una essència feta de la bondat que no jutja. Tanmateix aquesta essència bondadosa la portem tothom a dintre, només cal despertar-la i ella ho va saber fer. La manera com ho va viure i transmetre és fruit d'anys de treball interior, de connexió amb l'entorn i d'estimació i confiança amb les persones que l'envoltaven. I sobretot d'acceptació de la realitat que li tocà viure i, en aquell moment, havia de ser la pròpia mort. Ben aviat la serenor va substituir el desconsol, serenor que transmetia a tothom com una preciosa lliçó de vida.

La cerimònia, que no fou religiosa, va ser preciosa. Se sentia aquella energia de pau i bondat que ella havia cultivat i estès.

La seva estimada Coral interpretà, d'una manera subtil i tendra, les cançons que ella mateixa havia triat, com *La gavina*, per exemple. Se'ns posà la pell de gallina en sentir aquells cants que ens la retornaven per uns instants. Pel recordatori escollí uns preciosos versos de la Joana Raspall: Rams. «*M'agraden els rams de flors barrejades, on no predominen classe ni color...Senzilles discretes, no són vanitoses...*». Aquell poema reflectia la

Núria, i tant! I les cançons i les paraules de l'Hèctor, en una bonica carta de comiat que van escriure junts. Mare meua quant d'amor!! quanta estimació i agraïment transmetien. De nou una altra lliçó de vida: la relació des de l'acceptació quan no hi ha res més a fer, però sí a dir, a parlar, a comunicar-se; punt neuràlgic on comença i acaba l'amor.

«*Amb la teua mort el poble de Seva és un xic més pobre, però immensament més ric que abans que tu hi arribessis*», explicava la targeta enganxada al ram del consistori municipal.

«*Vola alt amiga, travessa mars, igual que la teua gavina voladora...restaràs guardada als nostres cors, formant part de nosaltres mateixes...*» Deia una altra tarja de les seves amigues més íntimes.

«*...ens ha donat una lliçó de vida i de mort. De com marxar deixant-ho tot tancat. I ho ha fet des de l'agraïment més sentit a tothom que l'envoltava...*» de la seva amiga Teresa Duran a les «cartes al director» del diari 9 Nou de Vic, 21 de juny de 2024, pàg. 39.

«*...La teua actitud ens deixa un gran llegat als qui ens quedem, ja que acompanyar-te en aquest «camí» ha estat una lliçó transformadora...*» deia la llarga carta de comiat de la seva germana Marta.

I aquesta estrofa del poema que li vaig dedicar:

*...El teu comiat només serà un miratge,
ple de la flama del teu bon fer,
amiga i mestra alhora;
dona prudent, sàvia i coratjosa,
agraïts d'haver-te conegut;*

I així tantes cartes, notes, versos i paraules que repetien el que tothom sentia: el dol pel comiat d'una persona meravellosa que havíem tingut la sort de conèixer i fer-nos entendre que viure és estar al costat de les persones, de la natura...Viure és estar; estar i saber estar cercant l'harmonia a través de la comunicació, l'entesa, l'acció, l'acceptació i l'afecte compartits.

Com diu la seva germana, Marta Aixut, «*Amb persones com la Núria el món és un lloc més humà i bondados, més noble*»

No queda altra que acompanyar-la en aquesta croada, és el seu llegat; un llegat compartit, des de fa anys, per molta gent de bé. I serà possible si les seves paraules ressonen dins nostre sinceres i veritables. Serà possible quan el seu camí i el nostre conflueixin, sumin ... i en la unió ens facin més fortes i millors persones. I d'aquí fins al retrobament final.

A reveure, estimada!!!

EL SENTIT DE LA VIDA

Tinc les mans buides,
desertes d'esperança.
Per les clivelles doloroses
s'hi esmunyen els anhels,
com flors trepitjades
per una dansa erràtica.

Les preguntes,
-estèrils de respostes-
cauen en el buit del no retorn,
només l'eco llunyà i fred
les acompanya.
Són inútils els planys i les llàgrimes,
res no evitarà el teu adéu.

I quan tot sembla perdut,
quan el vel de la vida se'n va...
som lliures per sentir,
descobrir i albirar
que més enllà dels dubtes
hi ha un món ocult,
però sublim
per descobrir.

No venim sols,
mans amoroses acullen
el primer plor.
No marxem sols,
mans amoroses,
expertes i lliures de dols
ens esperen.

El teu comiat només serà un miratge,
ple de la flama del teu bon fer,
amiga i mestra alhora;
dona prudent, sàvia i coratjosa,
agraïts d'haver-te conegut;

consciència límpida,
que al final del camí,
amatent ens esperes.

Per la Núria.

PETITES JOIES DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC D'ARTESA

Balma murada dels Colomers

LES VÍCTIMES DE LA GUERRA CIVIL (1936-1939) A ARTESA DE LLEIDA

Josefina París Mor

La tercera víctima mortal del poble durant el període anarquista de 1936, després de la insurrecció militar, va ser el diputat a Corts, Casimir de Sangenís Bertrand, propietari de les terres i béns de cal Bosch d'Artesa de Lleida.

CASIMIR DE SANGENÍS BERTRAND

Casimir de Sangenís Bertrand va néixer a Lleida l'any 1895. Era fill de Teodoro Sangenís Alós, metge militar i de Teresa Bertrand Viladot. Va estudiar dret a la Universitat de Barcelona i ben aviat va iniciar i dirigir la seua carrera professional al món de la política.

Ell era un polític conservador de dretes que va destacar a les files del carlisme de Lleida. També, com a propietari agrari de terres situades al terme d'Artesa de Lleida, va ocupar el càrrec de vicesecretari de la Cambra Agrícola de Lleida, defensant els interessos agrícoles de la seua circumscripció.

Va ser diputat provincial per Lleida durant la dictadura de Primo de Rivera. Més tard a les eleccions generals del 19 de novembre de 1933 de la Segona República Espanyola, es va presentar per diputat a Corts en representació del partit Comunió Tradicionalista, integrat dins de la coalició Unió de Dretes i va sortir elegit diputat per la província de Lleida (1933-1935).

Alguns historiadors assenyalen que Casimir de Sangenís tenia un discurs molt exacerbat i d'ideals anticatalanistes. A les eleccions legislatives del 16 de febrer de 1936 va guanyar el Front d'Esquerres de Catalunya enfront de la coalició Unió de Dretes i ell no va poder revalidar el seu escó de diputat a Corts. La circumscripció de Lleida es va quedar sense representació legislativa.

Després del cop d'estat del 18 de juliol de 1936, a Lleida, entre el 25 de juliol i el 25 d'agost, com a la majoria de pobles i ciutats de la zona republicana, va tenir lloc una revolta anarquista on van ser assassinats militars i polítics compromesos amb el cop d'Estat, qualificats militants de dretes, persones considerades enemigues de la classe treballadora i tot allò que representava la religió. Casimir de Sangenís i Bertrand, polític de dretes i militant del partit Comunió Tradicionalista, també fou detingut.

El Judici del Tribunal Popular

En fracassar el cop d'estat a Lleida, el 18 d'agost, un mes després de la revolta militar, a la Ciutat es va constituir el Tribunal Popular (1936-1937) amb seu al palau de la Paeria. La funció principal d'aquest organisme de justícia revolucionària civil es va crear per reprimir i castigar el Feixisme i els partits de la dreta.

Segons el diari *Combat*, el 22 d'agost va tenir lloc la primera sessió del Tribunal Popular de Lleida (1936-1937), en la qual van ser jutjats i condemnats a mort, sense formació de causa, Casimir de Sangenís, advocat i propietari agrícola, carlí i diputat a Corts entre 1933 i 1935, i Arcadi Agelet, un falangista de 19 anys que havia sortit amb armes durant els fets de juliol. (BARRULL, 1999: p. 62-65)

Segons aquest mateix diari, Casimir de Sangenís Bertrand de quaranta un any d'edat complí la sentència immediatament després de ser jutjat. Fou afusellat al cementiri de Lleida i enterrat a la fossa comuna de dit cementiri.

La família de Casimir de Sangenís Bertrand

Casimir de Sangenís Bertrand el dia 7 de febrer de 1918 es va casar amb Carme Corrià Salvadó filla d'una coneguda família de Lleida. La cerimònia va tenir lloc al Palau Episcopal de la Ciutat on hi van assistir nombroses autoritats i personalitats de la burgesia lleidatana.

L'any 1936, en el moment del seu afusellament Casimir de Sangenís i Bertrand tenia un sol fill nascut a Lleida el dia 7 de setembre de 1919 que en aquells moments estava cursant els estudis de farmàcia a la Universitat de Barcelona.

Juan Casimir de Sangenís Corrià, després de l'afusellament del seu pare, fugí a Andorra i des d'allí s'allistà a les forces Nacionals on va lluitar contra l'exèrcit de la República fins a l'acabament la guerra.

Acabat el conflicte bèl·lic va reprendre els estudis de farmàcia a Barcelona que havien quedat aturats durant els tres anys de guerra. En acabar la carrera va retornar a viure a Lleida on va obrir una farmàcia a la ciutat.

Més tard, i seguint els passos polítics del pare, en el nou govern franquista, va ser nomenat diputat provincial, conseller provincial del Movimiento,... i finalment entrà a formar part del Govern Municipal de Lleida essent Paer en Cap de la Ciutat durant set anys, de 1967 a 1974. En deixar la Paeria fou nomenat president de la Diputació Provincial fins l'any 1979.

Cal Bosch d'Artesa de Lleida

La família Sangenís era originària de Lleida i a meitats del segle XIX va heretar tots els béns i propietats de cal Bosch d'Artesa de Lleida. La família Bosch era una antiga i important casa pairal pagesa d'aquest poble que es remuntava més enllà del segle XVII.

L'any 1811 una filla de Felip Bosch Montull d'Artesa de Lleida i Josepa Farré de Granyena de les Garrigues, Mª Teresa Bosch Farré nascuda el 19 de novembre de 1787, es va casar amb Joan Viladot Noró un ric hisendat d'Agramunt. D'aquest matrimoni van néixer cinc noies i un noi. A partir d'aquest casament el Joan Viladot passà a administrar els béns de cal Bosch d'Artesa. A la mort d'aquest i de la Mª Teresa foren heretats per la Dolores Viladot Bosch. La qual es va casar amb Casimir Bertrand, vicecònsol de França a Lleida i van tenir sis fills.

Teresa Bertrand Viladot nascuda el 21 d'agost de 1853 a Lleida i filla del matrimoni format per Casimir Bertrand i Dolores Viladot Bosch es va casar el 4 d'agost de 1886 amb Teodoro de Sangenís Alós, un metge militar.

Teresa Bertrand Viladot i Casimir de Sangenís Alós van tenir un sol fill, Juan Casimir de Sangenís Bertrand. En morir la seua mare Teresa Bertrand Viladot i la seua tia Joana Bertrand Viladot que havien heretat totes les propietats de cal Bosch, el Casimir de Sangenís Bertrand va rebre tota la hisenda i propietats de cal Bosch d'Artesa de Lleida.¹

A començaments de la guerra civil concretament el dia 1 d'agost de 1936 es va iniciar la col·lectivització agrària d'Artesa amb la confiscació de béns i finques d'aquells propietaris més rics i hisendats del poble afins al bàndol dels militars revoltats.

A cal Bosch es va confiscar una era de 7,66 jornals de terra i una finca de 12 jornals situada a la partida de la Llacuna. A l'expedient s'especifica que la col·lectivitat d'Artesa de Lleida CNT-UGT s'apropia d'aquests béns perquè Casimir de Sangenís Bertrand havia estat condemnat a l'última pena pel Tribunal Popular de Lleida i ara aquestes terres serien treballades per la col·lectivitat.²

Després de totes les vicissituds de la guerra civil (1936-1939) la viuda de Casimir de Sangenís Bertrand es traslladà a residir a Artesa, a l'antiga casa de cal Bosch, dirigint la hisenda patrimonial que havien heretat.

La família posseïa terres, ramats d'ovelles, carnisseria, molí fariner, molí d'oli,... necessitaven molts treballadors durant tot l'any i donaven feina a molta gent del poble i de l'entorn.

Els Sangenís eren una família respectada i ben considerada pels veïns d'Artesa, no obstant els seus membres poc es van integrar a la societat artesenca, ells portaven una vida paral·lela a la gent del poble, sempre es van considerar ciutadans de Lleida.

BIBLIOGRAFIA

BARRULL, Jaume. Violència popular i justícia revolucionària. El Tribunal Popular de Lleida (1936-1937), col·lecció Guimet, 3, Pagès editors, Lleida 1999. Pàg. 62-65

Notes

1 Estudi geneològic de cal Bosch d'Artesa de Josep Gallart i Fenandez

2 Arxiu Nacional de Catalunya- I-I / Generalitat de Catalunya. Confiscacions d'Artesa de Lleida (1936-1938) pàg. 20

LA RUTA YAMANOBE-NO-MICHI (1ª PART)

Joan Ramon París Oró

Mentre deambulo pel lloc, més d'una vegada he de retrocedir i canviar de direcció a la recerca de la senda correcta. No és casual que hagin sorgit, de sobte els vells records d'aquell nen que volia saber més de la vida.

Malgrat la situació en la qual estic immers, em sento complagut. Estic enfront d'un repte complicat que haig d'assumir. De sobte, apareix davant meu, una pagesa desdentegada, assenyalant amb mà ferma el camí que haig de seguir. El destí té coses que a vegades són indesxifrables.

Vaig deixar enrere el poblat, per a iniciar una excursió de vint quilòmetres o pot ser que aconseguixin els trenta. Tot depèn de la disposició que tingui per a recórrer les senderes secundàries que condueixen a antics palauets o vetustos mausoleus. Soc plenament conscient que estic recorrent l'autèntic Japó, l'allunyat de les rutes turístiques, al qual pocs estrangers gosen recórrer. Enrere queden, molt llunyanes, les populoses i sofisticades ciutats com Kyoto i Osaka. De la seva extrema modernitat, no hi ha a penes rastre en aquests camps que evocuen l'antiga vida rural.

El camí és ampli i còmode de seguir. Contemplo fins a extasiar-me, com la rosada del matí llisca pels pètals de les flors, subratllant els seus colors, realçant la seva sublim bellesa.

Als pocs passos, em trobo amb diversos *torii*, (majestuosos portes d'entrada als temples). Aquestes, es troben disposades a la manera de grans arcs d'aspecte triomfal. Algunes d'elles, estan adornades amb mocadors de colors cosa que indica la relativa proximitat del recinte sagrat. La sensació que provoca és la de travessar una altra dimensió, sortir de la realitat material per a elevar-se cap a altres espais siderals. Els *bodhisatvas* penitents (petites figures de pedra) es troben apostades a les bogues. L'una després de l'altra, romanen en una estranya actitud callada, de colpidor recolliment.

Des de dalt de la muntanya encara és possible observar el santuari. S'obre delicadament entre la seva faldilla, molt més allà de la vasta i extensa plana. Més lluny encara, uns pagesos difuminats per la distància, es dediquen, atzarosament a treballar els extensos camps.

Abillat amb una túnica de blanc immaculat, desplegaven un ampli somriure. El sacerdot amb gest

solemne, adverteix que he errat el camí. M'entretingo observant el frondós bosc de bedolls que semblen perdre's en la distància, mentre torno sobre els meus passos.

L'estany del santuari, disposa d'un bonic pont construït a "la manera xinesa". Des d'allí contemplo com les hores cauen lènguidament cap a l'aigua tot formant una nodrida cortina verda. D'altra banda, els ànecs xipollegen alegrement aliens a tot el que ocorre al seu voltant.

No he ensopagat encara amb la famosa calçada, però aquests continus vaivens d'avenç i retrocés semblen evocar la meva adolescència. Va ser l'etapa en la qual els pressentiments infantils es van convertir en absoluta certesa. Volia alliberar-me de la pesada monotonia que veia en molta gent, amb tot just somnis. No desitjava una vida convencional, sinó plena, allunyada de tota regla.

Velles pedres mostren els seus secrets, gravats antics escrits amb estranys caràcters de japonès antic. Insòlits epitafis, mostra fefaent de personatges oblidats que reposen en aquell lloc. A penes transcorre un instant ja que obedientment segueixo un senderista que mostra, amb expressió de triomf, el camí correcte. Com si fos el major dels secrets, oculta darrere d'un recolze, apareix davant meu, en tota la seva esplendor, la famosa ruta medieval. Els murs de tova i la calçada de cants mil·lenaris conviden a recórrer-la sense tot just més dilació.

La via és estreta, llarga, serpentejant, tortuosa. El seu recorregut sembla que tan sols és apte per als "escollits", gent posseïdora de "qualitats especials". Cavil·lo sobre si aquesta és la raó que romanguí mig amagada, com si volgués "a posta" distanciar-se de les masses.

No seria estrany, que, d'un moment a un altre, aparegués algun samurai ricament adornat, lluint la seva ostentosa *catana*, veritable símbol de força i de poder i pronunciï amb veu greu i profunda, contingudes frases que facin al·lusió a rancis rituals oblidats per tots.

Denses boires es dispersen, el cel s'aclareix, una lluisor subjugant sembla il·luminar la vella senda. Senyals inequívocs, per a continuar cap a un destí misteriós.

A la vora d'unes branques seques, treu el cap l'estupa desolada. Just al costat, es troben les restes d'un monestir abandonat. L'escena sembla evocar els romàntics vuitcentistes en la seva contínua cerca de civilitzacions perdudes.

Establert a la base d'un pilar trenat d'innombrables esquerdes, sorgeixen els records de la meva mare. Davant l'ombra d'aquell arcaic monument, tinc la impressió que ella no va poder entendre el meu mode d'encarar la vida. Vaig ser fill únic i aquest fet va marcar el meu destí.

El desencantament pel que pressentia en la infantesa, va començar a cobrar forma a l'adolescència. Era indubtablement millor fluir "a favor del vent" que quedar-se encallat a les roques.

No deixo de sorprendre'm quan camino per uns carrers que s'assemblen a les de qualsevol poble d'Espanya. Els tractors i els cotxes aturats a les portes, les vies llargues i estretes, construccions emblanquinades d'immaculat blanc, roba estesa onejant pels grans finestrals.

A penes un moment per a assaborir la saborosa poma exposada en una de les diverses parades del lloc. A penes sonen les monedes, quan les diposito

al petit estoig metàl·lic. No he deixat de comprovar que la quantitat coincideixi amb l'assenyalada per números pintats d'extremat vermell.

Dista molt a poder comparar-se amb l'esplèndida magnificència del Ryoanji. Per a molts, els seus jardins de sorra representen l'essència del budisme zen. No obstant això, m'embarga una sensació de pau quan contemplo les pedres perfectament alineades als marges d'aquell auster lloc. La reduïda dimensió no constitueix cap impediment per al propòsit per al qual va ser creat. Entre els grans de les sorres s'han format poderosos cercles concèntrics que semblen esclatar davant dels esvelts penyals rocosos.

Allunyat d'aquell poble perdut, l'època dels anys universitaris va sorgir amb renovat ímpetu. Com a bon adolescent, no tenia cap dubte que "el món em pertanyia". Seguia el compàs del soroll, com tothom, era el que es palpava entre aquells joves àvids d'experiències. Aquesta deriva em portà a viatjar als carnestoltes de Bahia, màxima expressió del deliri. Va ser allí que vaig caure en el compte que tot això era un autèntic contrasentit. A poc a poc, gairebé sense adonar-me'n, canviant de rumb, va sorgir el silenci. Mentre una lleugera brisa assotava el meu rostre, el constant degoteig d'una font pròxima, em féu prendre consciència que havia de partir.

Al lluny la plana es va transformant gradualment en dens bosc de muntanya. Des de la zona del pícnic, contemplo el paisatge, al mateix temps que degusto un *mochi* (pastisset típic) comprat no gaire lluny d'allí.

Són molts els caminants que manifesten cara de sorpresa quan em veuen. Han de pensar que allò no és Kyoto o Nara, sinó el Japó rural, el de sempre, allunyat de qualsevol interès turístic.

Parla molt del mode de ser dels “nipons” la minuciositat amb què està senyalitzat el recorregut, la distribució d'àrees de descans, així com de banys públics. Tot està calculat fins a aconseguir la més alta cota de perfecció. Llàstima que l'obsessió pels detalls no vingui acompanyada per dots d'improvisació.

Els rostres d'aquella parella ja gran, muden en un inequívoc gest d'indubtable veneració.

Oh, Espanya!, quan vam recórrer “el camí”, ens vam detenir a Santiago. És tot tan bonic!

Rètols lluminosos amb noms hispans inunden les seves ciutats. Noms com els de “Gran Via” o que al·ludeixen a la ciutat de “Santiago”, mostren l'absoluta veneració que senten per la nostra cultura.

No pot haver-hi queixes pel que respecta a la ubicació de la fonda. Situada estratègicament a mig camí, és senzilla, lluminosa, fumejant, acollidora, plena de gom a gom de clients de “tota la vida”. En obrir la porta, amb la intenció de sortir, tranquil, impregnat per una penetrant olor a bullis i espècies.

A la rodalia d'una bifurcació que condueix al solitari mausoleu, em venen imatges d'emergents “presències femenines”. Per la seva força i energia, van ser molt més decisives que el temps dedicat als estudis. Cau la tarda, l'estany està a vessar de bells nenúfars amb diferents tonalitats vermelles i grogues. Enfront de mi s'alça la tomba mil·lenària d'un emperador de la dinastia Asuka. Les columnes de pedra que la circumden miren cap al llac pròxim. El lloc és idíl·lic, majestuós, encara que molt solitari, deixat de “la mà de Déu”.

Un estol d'ocells, apareix d'improvís, travessant aquell cel cobert, volant amb renovat ímpetu. Gairebé sense adonar-me'n, els segueixo amb la mirada, ja que semblen indicar-me el “camí a seguir”.

Em moc d'un costat a un altre, amb la ment “en blanc”, sense cap direcció a prendre, seguint únicament el dictat del vent. De la mateixa manera que fan les criatures quan ronden sense saber el com i el perquè, deambulo, sense esperar res.

Travesso un bosc cada vegada més frondós, en el qual a penes aconsegueixo veure el firmament. Penetra la calçada entre el fullatge, forma corbes sinuoses, ascendeix lentament per l'impenetrable pujol. Esquitxat per les branques, sento un estrany ofec, presoner d'un envolupant espai verd.

No sé ni el motiu ni la raó d'haver frenat tan bruscament. Estàtic, sense moure ni un pèl, observo amb

especial cura. Una silueta allargada sembla oscil·lar enfront dels meus peus. Sense modificar la seva ruta, el rèptil s'arrossega pausadament i lenta, sense tot just parar-me esment. Les seves formes trapezoïdals, són ondulants, negres i blanques, emeten un sinuós moviment de dansa. D'aquesta manera, s'introdueix per les denses mates, amb fermesa, fins a desaparèixer de la meua vista.

Em ve a la memòria les paraules d'un conegut actor: “Sobretot, en els moments de dificultat, no tingueu por.”

És molt desagradable comprovar com els polítics utilitzen aquest sentiment per als seus propis fins, convertint-nos en autèntics esclaus. Potser és aquest, el motiu de recórrer aquesta senda, mantenir-me allunyat del que “fa olor de podrit”.

Quan la densa arbreda ha quedat enrere, una fina pluja xopa el meu rostre. Tinc la impressió, que la caiguda de les gotes, en suau contacte amb la pell, purifiquen i renoven. Quan cessa, observo que, per darrere d'uns molins confronta de la presa, apareix l'arc de Sant Martí en tota la seva esplendor. A les aigües tranquil·les de la resclosa queden reflectits uns pàl·lids tons daurats.

PELS FONDALS DEL CLOT DEL DIMONI

NOVEL·LA PER FASCICLES

Num 3

de Jordi Oró Puig

III

ELS PRIMERS ANYS DEL ROC TAIJÀ

Els dies i els anys van anar passant. El Roc ja tenia dotze anys. Anava amb el seu pare al tros i li agradava de parar rateres als moixons per poder-ne ficar algun a la cassola que el pare cuinava per dinar amb tot el que podien espigolar pels marges i pels bancals. Era un noi decidit i molt espavilat. I tot i que ben just havia anat a l'escola del poble, el seu pare li havia ensenyat a llegir i a escriure durant les llargues nits d'hivern. El Bruno havia après de lletra i les quatre regles de l'àritmètica al costat del Pau, l'antic seminarista de Mollerussa amb qui va fer el servei d'armes. El Roc va aprendre tot el que el seu pare li podia ensenyar.

El Roc collia olives, ametlles, raïm, passava el rampills, plegava llenya, netejava espones, començava a agafar la falç en temps de sega i de batuda. El Bruno no estava per a romanços i, de bon matí, abans de sortir el sol ja se les havia d'empescar per com ho faria per guanyar-se el jornal. Per això solia dir als seus fills: "La qüestió que n'hi hagi almenys pel gasto", que també era una manera subtil de dir-los que s'havien d'espavilar. I a fe de Déu que ho van fer! Al Josep quan tenia onze anys el pare el va col·locar en un forn del carrer Major de Lleida. Els propietaris coneixien el Bruno per la relació que tenien amb ell com a traginer. En fer els 14 anys el Bruno va fer entrar el Roc de mosso d'estable en una casa de molta anomenada de Gombau del Pla: cal Ballesté. Tenien dos parells de mules, una euga, que la feien criar, una somera i un cavall molt lleuger, que l'enganxaven en una tartana. De vegades també feien ensellar el cavall perquè el propietari pogués passejar per les seves finques.

A poc a poc el Roc es va bregar en el treball i a fer les feines més dures com qualsevol altre jornal·ler de la casa. Però el que més li agradava, i de fet hi tenia un do natural, era tenir cura dels animals, sobretot els cavalls. Com que era un noi alt, corpulent i molt fort, de seguida va començar a llaurar amb el parell de mules. Els dissabtes pel matí, el Roc solia anar a l'era de cal Ballesté amb el carro i la mula a carregar palla per als animals. Era primordial dur la palla als estables per fer les empallades que alimentaven les bèsties. La supervivència dels animals era imprescindible per a l'economia de les famílies. A l'hivern ficaven molta palla a les potes dels animals perquè estiguessin calentes i transformessin la palla en fem per adobar les terres.

Més d'una vegada, quan era sol al tros amb el cavall, el Roc hi solia pujar a pèl i el feia cavalcar pels erms i pels rostolls de les finques del Ballesté. Així el Roc es va anar bregant en l'art de la muntura, i ja als setze anys es podia dir que era un genet expert.

El Roc era un noi alegre, espontani, extravertit i bonhomíós. Tenia molta força i energia. Quan treballava es lliurava completament a la feina i acostumava a embrutar molt la roba, per molta cura que tingués. Amb pocs anys el Roc ja havia demostrat que era un noi molt treballador, una qualitat molt apreciada en aquells temps, potser de fet la més apreciada a Gombau del Pla i pel seu amo, és clar. Era valent per a la feina i no li feia por res, ni quan tractava amb alguna mula guita i a cal Ballester en tenien més d'una, però amb les noies es mostrava sempre tímid i retret.

Malgrat que va fer bons companys i també algun amic a cal Ballester, hi havia un altre noi, el Narcís, que no el tenia en gaire estimació. Potser perquè el Roc era molt apreciat i es guanyava de seguida la confiança de la gent, potser perquè sabia muntar molt bé el cavall de cal Ballester, qui ho sap, per què. I això que el Roc el respectava i mai se'n reia. El Narcís no podia pair que el Roc sembrés i segués tan bé, que carregués les pedres més grosses quan desarmaven algun bancal, que es fiques al coll com si res els sacs de sembradura, que remenés la forca com si res. Però el que no podia pair, menys que cap altra cosa era com muntava el cavall i com aquest li feia cas, com trotava pels carrers del poble davant de l'admiració dels parroquians i, sobretot, de les noies més boniques.

La Festa Major d'agost de 1848 el Roc tenia divuit anys. Com la majoria dels nois i noies del poble va anar al ball que es feia a la plaça major. Hi havia molta gent. Però una noia forastera estava en el punt de mira de tothom, sobretot dels joves. Tot i que era molt bonica, potser el màxim atractiu li venia també pel fet de ser forastera. I és que ja se sap, el de fora sempre és més apreciat que el de casa, sembla més atractiu i desitjable. La noia havia vingut de Torregrossa amb els seus pares a cavall d'una tartana. S'hostatjaven a casa d'uns parents seus de Gombau del Pla.

Molts nois van fer ballar la noia de Torregrossa. El Roc, tot i que era admirat per la seva força, el seu coratge en el treball i la destresa que tenia amb els animals, el cert és no tenia gaire èxit amb les noies. Segurament per ser fill d'una de les cases més humils del poble. Potser perquè les noies, impel·lides pels interessos familiars, a l'hora d'acceptar balladors, ho feien seguint l'escala graduada de propietats i hisenda. El Roc, però, no en feia gaire cas, d'això, i pensava que algun dia ja trobaria alguna noia que l'estimés pel que era, no pel que tenia, o podia arribar a tenir. De fet, els seus pares li havien ensenyat tres coses fonamentals que forjaven el seu caràcter: ser honrat, ser bona persona i ser treballador.

Al noi també li va fer molta gràcia aquella noia de Torregrossa. La va anar a treure de ballar, però amb tant mala sort que poc abans d'ell ja ho havia fet el Narcís. La noia havia de triar i per quedar bé amb el sagrat ordre de tanda ho va fer amb el Narcís. Cap problema va pensar el Roc.

A rel d'aquella feta el Narcís no va parar de presumir i de fer-ne burla tothora. Al Roc se li inflaven els bemolls, però tancava els punys, comptava fins a cinc i es contenia. Un dia que estaven refent una espona que s'havia esllonzat, el Roc no va poder més i va agafar pel pit el Narcís i, ficant-lo d'esquena a la paret el va aixecar un pam de terra i li va dir amb ràbia:

-N'estic fins als collons de tu. Com et tornis a ficar en la meua vida et fotre un estovat que no et coneixerà ni la mare que et va parir.

El Narcís es va quedar blanc com un paper de fumar i des d'aquell dia li van passar totes les ganes de riure's del Roc, almenys davant seu. El Roc ja no el va saludar més, ni li va adreçar mai més la paraula, si no era ocasionalment amb algun comentari puntual, obligat per la feina.

El Roc era un noi senzill, sense pretensions de cap mena. No demanava altra cosa a la vida que treballar i estar bé amb les persones, sobretot amb les que més estimava. Ara s'adonava que en realitat no podem ser amics de tothom. Hi ha gent envejosa i roïna. S'adonava que la vida no és tan senzilla com ho podia haver pensar de petit. Tant era, va concloure. Ell a la feina. Ell havia d'ajudar els pares a tirar la casa endavant. Si més endavant tenia la possibilitat, a força de treball al jornal, de poder comprar una mica de terra, aquells cinc jornals que confrontaven amb els seus de Montfalcó, amb la mica de terra de casa, era l'hereu, i anant al jornal podia dur una vida senzilla i passadora al costat d'una noia que se l'estimés. Aquest era el seu somni de vida. Aquest i que algun dia es construís el Canal d'Urgell, per poder normalitzar el reg i assegurar les collites a Montfalcó i amb l'arribada de l'aigua transformar el país en una zona pròspera i de jornals segurs. Però allò ja no depenia d'ell.

EF INTERCOMARCAL

RESUM TEMPORADA 23/24

Junta Directiva

L'Escola de Futbol Intercomarcal ha tancat la temporada amb un balanç molt positiu, tant pel que fa a resultats esportius, com a valoració global de participació i activitats dutes a terme.

Fent un resum de les actuacions fetes aquesta temporada, cal destacar la col·laboració que vam fer amb els actes organitzats per l'Ajuntament de Juneda per recaptar fons per La Marató de TV3. La proposta *Marca gols per La Marató* va funcionar molt bé i va animar la participació dels més joves. De cara a properes edicions, plantegem la possibilitat de fer-la extensiva a la resta de municipis que també organitzen activitats per La Marató per tal de donar visibilitat a l'EF Intercomarcal i la nostra activitat.

Destacar també el premi que van rebre les nostres jugadores de l'Aleví Femení A com a millor equip en la 2a edició de la Festa de l'Esport de Juneda, un reconeixement més a la tasca que s'està fent des de l'escola per part del nostre equip de coordinació i entrenadors. No hem d'oblidar que a la primera edició, celebrada l'any 2022, vam rebre el premi a la promoció de la base, tot un reconeixement a la feina que s'està fent des de fa uns anys des de l'equip de coordinació. Uns premis que posen en valor la nostra tasca i que ens animen a continuar treballant per al foment de l'esport, i més concretament, del futbol, entre els nostres infants i joves.

En l'àmbit estrictament esportiu destacar que, a nivell individual, diversos jugadors i jugadores han participat en entrenaments de la selecció de Lleida, i fins i tot en algun cas, han arribat fins a la selecció catalana. A més, hem tingut diferents jugadores que han estat convocades per entrenar amb els equips femenins de les categories aleví i infantil del FC Barcelona i del RCD Espanyol. Felicitem a totes i tots aquestes i aquests esportistes per aquests reconeixements!

A nivell d'equips, aquesta temporada hem guanyat 4 campionats de lliga en les categories Aleví i Infantil. Concretament, l'Aleví S12 A ha guanyat la lliga de Primera Divisió sense perdre cap partit i essent l'equip menys golejat i el màxim golejador. L'Infantil A també ha guanyat la lliga de Segona Divisió amb només un partit perdut, 9 gols encaixats i essent l'equip més golejador. Però en la categoria Infantil, no només hem guanyat una lliga, sinó que els dos equips que tenim en competició ho han fet. L'Infantil B també ha guanyat el seu campionat i també ha estat l'equip més golejador de la categoria. En l'àmbit del futbol femení, les noies de l'Infantil Femení també han guanyat el seu campionat de lliga i justament ho van fer en l'última jornada en un partit molt emocionant al camp de futbol municipal de Juneda. Així doncs, felicitem aquests i aquestes jugadors i jugadores i els seus entrenadors per la gran temporada que han fet i encoratgem a tots els nostres equips a lluitar per aconseguir nous reptes la propera temporada.

Per acabar la temporada, hem organitzat una gran festa de cloenda que ha servit per presentar tots els equips que han format part de l'EF Intercomarcal aquesta temporada 23/24. La festa també ens serveix per acomiadar els jugadors i jugadores de categoria Juvenil que acaben la seva etapa al futbol base, i que en aquesta ocasió són 7.

Un any més, també hem organitzat el Memorial Antoni Bosch que ha arribat a la 15a edició i que enguany s'ha celebrat a Juneda amb la victòria de l'Atlètic Lleida a la categoria S11 i l'EF Baix Segrià en categoria S12.

I per completar aquestes celebracions, el diumenge 9 de juny hem realitzat un dinar de campions i una rua de celebració pels carrers de Juneda per cele-

brar els diferents campionats de lliga aconseguits pels nostres equips.

Però malgrat acabem una temporada, ja estem treballant per la propera que incorporarà un nou projecte de torneig de futbol femení que volem que sigui un referent al nostre territori i des d'aquí us demanem el vostre recolzament per continuar endavant. És imprescindible que les famílies, ajuntaments, jugadors i jugadores, entrenadors... ens acompanyeu i doneu suport per fer-lo realitat. Tots som l'Intercomarcal!

I ja per acabar, aprofitem aquestes pàgines per agrair el suport dels ajuntaments dels quatre municipis: Artesa de Lleida, Juneda, Puigverd de Lleida i Torregrossa, dels patrocinadors que sempre hi són quan ho necessitem, l'acompanyament de les famílies que confien en nosaltres, la feina del nostre equip d'entrenadors i entrenadores, el lideratge de l'equip de coordinació i la tasca voluntària de tots els membres de la junta directiva que fan possible que tot aquest engranatge funcioni. I sobretot, gràcies a tots i cadascun dels 236 jugadors i jugadores que han format part de l'EF Intercomarcal aquesta temporada.

Força Inter!

IMATGES DEL 15È MEMORIAL ANTONI BOSCH

Atlètic Lleida campió de la categoria aleví S12

EF Baix Segrià campió de la categoria aleví S11

Equip aleví S11

Equip aleví S12 A

Equip S12 B

CRÒNIQUES DEL C. F. ARTESA DE LLEIDA

TEMPORADA 2023/2024

Eudald Pijuan Mor

Fotos: CF Artesa de Lleida

FC Martinenc 3 – CF Artesa de Lleida 0

(28-04-2024)

DERROTA CLARA DAVANT UN SUPERIOR F. C. MARTINENC

L'inici de l'enfrontament dels jugadors artesencs va ser realment bo. L'Artesa va sortir endollat al camp i, durant els primers 15 minuts, va ser l'equip superior i va crear unes quantes ocasions clares de gol (inclosa una pilota al pal). Tanmateix, el Martinenc va reaccionar i al minut 19 va posar el primer gol al marcador amb un bon xut des de la frontal de l'àrea. Poc després, el segon va arribar al 36 després d'una sèrie de despropòsits de la defensa artesenca que aprofitava l'atac local. I, el 3 a 0, va arribar al minut 41, també precedit per un error defensiu. En definitiva, en un obrir i tancar d'ulls el marcador del descans reflectia un 3 a 0 pel Martinenc.

En la segona part l'Artesa va entrar al camp amb la intenció de canviar la cara del partit. Aquest propòsit va venir acompanyat d'una expulsió per doble groga d'un jugador del Martinenc a l'hora de partit. Per contra, tot i tenir durant 30 minuts un home més al terreny de joc, l'Artesa no va trobar la manera de fer un gol al Martinenc. Sí que es van crear una sèrie d'ocasions, però cap va acabar dins de la porteria. Amb tot, el marcador de la mitja part no es va moure i el resultat final va confirmar el 3 a 0 pel Martinenc.

CF Artesa de Lleida 2 – UE San Juan At de Montcada 2

(05-05-2024)

UN PUNT MÉS A PROP DE LA SALVACIÓ

L'inici de l'enfrontament va ser dels pitjors que es recorda a l'Artesa. L'equip es va plantar al camp sense tenir les idees clares, plantejant la pressió de forma errònia i veient com el rival jugava còmodament. Amb aquest panorama els gols del San Juan no van tardar a arribar. El primer, al minut 15, va arribar a través d'un remat dins l'àrea després d'una passada fortuïta i el segon, al 23, després d'una jugada desafortunada on un rebot en un defensa artesenc va fer canviar la direcció de la pilota. Després d'aquests primers 25 minuts l'Artesa va reaccionar i va anar millorant. Finalment, abans del descans, aquesta millora en el joc es va traduir en el gol de Catalán, que rematava de forma creuada una pilota dins l'àrea.

Amb aquest gol psicològic abans del descans l'Artesa va afrontar la segona part amb les forces renovades i es va veure una altra cara sobre el terreny de joc. De fet, els visitants es van veure obligats a retrocedir línies i es van tancar al seu propi camp. Així, el gol de l'empat era qüestió de

temps i va arribar al minut 58 on Rius, amb l'ajuda d'un rebot, va posar la pilota dins la porteria rival. Finalment, al final del partit, l'Artesa va ser el dominador del joc i el creador de les ocasions més clares que, algunes de manera inexplicable, no van acabar convertint-se en gol.

UD San Mauro 0 – CF Artesa de Lleida 2

(12-05-2024)

VICTÒRIA CLAU DAVANT EL CAMPIÓ QUE DEIXA L'ARTESA A UN PAS DE LA PERMANÈNCIA

L'enfrontament va començar amb la idea de l'Artesa ben clara: fer un partit seriós davant el campió i provar de treure alguna cosa positiva de la festa dels locals. L'inici va ser del San Mauro, però l'equip artesenc es va saber defensar conjuntament i de forma ordenada, fet que es va traduir amb la minimització dels punts forts locals. Poc a poc, amb el pas dels minuts, l'Artesa va controlar la pilota i va ser protagonista en el partit, però les ocasions clares (fins i tot un penal) no es van aprofitar. 0 a 0 i descans.

Foto: @ingridseguraphotos

En els primers minuts de la segona part els locals van tornar a sortir forts, intentant oferir un bon joc a l'afició que estava de celebració. L'Artesa va saber aguantar l'embranchida local del primer quart d'hora i, després, amb els canvis i un canvi de tendència es va tornar a veure un conjunt artesenc dominador. Això sí, per sort, aquest cop el domini sí que es va veure recompensat amb gols. El primer, al minut 75, obra de @mgrau.7 amb un xut llunyà i el segon, al 85, amb un contraatac molt ben definit per Reluy. Així doncs, en els últims minuts es va veure quin era l'equip realment necessitat dins el terreny de joc. 0 a 2 i final.

CF Artesa de Lleida 1 – UE Tàrrrega 0

(19-05-2024)

VICTÒRIA I, ARA SÍ, PERMANÈNCIA ASSEGURADA A 1ª CATALANA!

Durant la primera part de l'enfrontament els dos conjunts van oferir a l'espectador un partit certament avorrit. Els artesencs eren els qui tenien la pressió d'haver de guanyar i això es notava en el joc. Per això, tot i tenir el domini, la circulació de la pilota era lenta i el Tàrrrega podia plantar la línia defensiva lluny de la pròpia porteria. Poc més es pot destacar dels primers 45 minuts i l'empat a 0 del descans així ho certificava.

En la segona part l'Artesa va entrar al terreny de joc sabent que s'havia d'activar i, amb l'ajuda d'un doble canvi, ho va aconseguir. Els visitants van regular i l'Artesa començava a crear ocasions cada cop més clares a la porteria rival. Enmig d'aquest domini artesenc, Peiró va fer una cavalcada des de la zona defensiva i, després d'un potent xut de Manel, aprofitava el rebuig per rematar de forma acrobàtica i fer el gol de la salvació. Amb el marcador a favor els nervis locals es van rebaixar i, tot i que continuava dominant i sent l'equip que generava més perill, l'Artesa ja no tenia la necessitat màxima de fer gol. Així, els minuts van anar passant i, amb el xiulet final de l'àrbitre, l'Artesa va poder celebrar l'anelhada salvació.

Així doncs, a nivell de classificació, el C. F. Artesa finalitza la temporada de debut a Primera Catalana amb 38 punts (9V-11E-10D), en onzena posició i 4 punts per sobre del descens.

Finalment, agrair a tot el conjunt del C. F. Artesa l'esforç de tota la temporada. Gràcies a jugadors, entrenador, staff tècnic i directiva. I, sobretot, gràcies a l'afició que ens ha donat suport durant l'any i que, en aquest tram final de temporada, ha estat imprescindible.

NOTA

La temporada 2023-2024 del CF Artesa de Lleida a Primera Divisió catalana va finalitzar com us hem explicat, amb la salvació de la categoria a l'última jornada. Un cop finalitzada la temporada la junta va fer balanç de la mateixa i va estudiar la viabilitat en aquesta categoria. La decisió de la junta i l'assemblea de socis i les expectatives del futur del club us ho explicarem al pròxim número de la revista

CLASSIFICACIÓ

EQUIPS			PARTITS			GOLS	ÚLTIMS	
P	NOM	PUNTS	J	G	E	P	F	C
1	 SAN MAURO, U.D. A	70 (2.3)	30	22	4	4	67	23
2	 MARTINENC, F.C. A	61 (2.0)	30	17	10	3	50	23
3	 SAN JUAN AT. DE MONTCADA, U.E. A	55 (1.8)	30	16	7	7	61	40
4	 PIRINAICA, F.C. A	51 (1.7)	30	14	9	7	33	22
5	 JÚPITER, C.E. A	47 (1.6)	30	14	5	11	39	34
6	 SANT CUGAT FUTBOL CLUB A	44 (1.5)	30	12	8	10	46	31
7	 BORGES BLANQUES, C.F. A	41 (1.4)	30	12	5	13	46	45
8	 CASTELLAR, UNIO ESPORTIVA A	40 (1.3)	30	12	4	14	49	47
9	 TURO PEIRA, C.C.D. A	40 (1.3)	30	10	10	10	34	46
10	 IGUALADA, C.F. A	39 (1.3)	30	9	12	9	41	33
11	 ARTESA LLEIDA, C.F. A	38 (1.3)	30	9	11	10	34	33
12	 ARTESA DE SEGRE, C.E. A	38 (1.3)	30	12	2	16	26	51
13	 UNIFICACION LLEFIA, C.F. A	34 (1.1)	30	10	4	16	37	49
14	 JOANENC, F.C. A	32 (1.1)	30	9	5	16	39	55
15	 TARREGA, U.E. A	20 (0.7)	30	5	5	20	25	58
16	 ALGUAIRE, C.E. A	18 (0.6)	30	5	3	22	21	58

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

Busqueu en aquesta sopa de lletres i hi trobareu els noms de 11 municipis del Solsonès.

S	A	S	E	V	A	N	L	C	I
A	R	N	D	S	U	I	L	O	M
N	E	D	O	I	F	A	A	N	O
T	N	Y	U	S	R	E	D	E	L
L	I	O	P	I	L	L	U	X	S
L	R	E	A	F	V	O	R	E	O
O	P	N	E	M	I	D	S	J	S
R	A	L	L	E	T	S	A	C	A
E	F	I	L	A	P	I	N	O	S
N	Ç	D	E	M	O	R	U	N	Y

SUDOKU

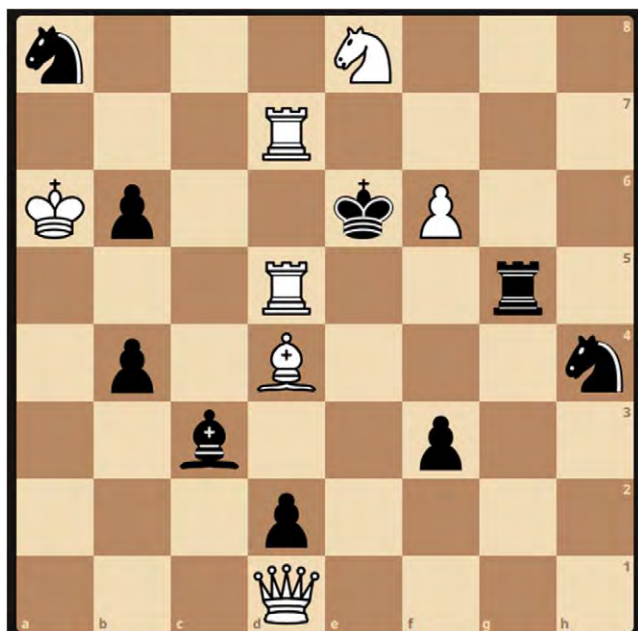
Lluís Gil

		3				5	6	
	5	7					9	
		6						4
	3		6		4	7	8	
6	4	8	7					3
		9	8	3				5
8	2	5	3			4		
7				8				6
					5			

PROBLEMA D'ESCACS

Abert Batiste

Juguen blanques i guanyen la partida en dos moviments.

ENIGMA

Ens sabríeu dir el nom d'aquest estri i per a què s'usava?

Solució de l'enigma del número anterior:

Era una **xifla**. Que és una eina utilitzada pels guarnicioners i enquadernadors per aprimar i afinar les pells i cuirs.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

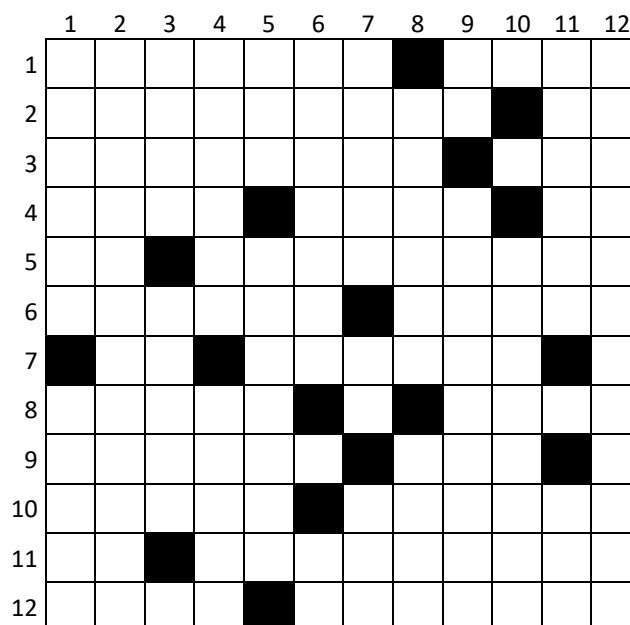
Solucions a la pàgina 39

HORITZONTALS

1. Feina que fa un peó al dia. Heroic, valent. 2. Qualitat d'aspre. Nota musical. 3. Que sofreix una epidèmia (masculí). Escola Budista. 4. Fa avançar la barca. Relatiu al mul o mula. Antic Testament. 5. Noranta-nou. Tallaré el que sobra. 6. Capturi, caci. Exaltem, agraïm. 7. Vocal repetida. Al revés, regis, dels reis. Fòsfor. 8. Abaixi el cap. Fa plurals. Jaç, tàlem, cap per avall. 9. Fa túnels. Una farsa que no comença n i acaba. La primera. 10. Ensumo. Raspat, desgastat. 11. Sodi. Estimuli, impuls. 12. Déu grec de la guerra. Irascible.

VERTICALS

1. Òrgan polític municipal. Inaccentuada. 2. Admirable, majestuós. 3. Ric, abundant. Discorro, penso. Vocal. 4. Surarà a l'aigua. Mamífers fòssils. 5. Estan a la Gran Bretanya. Lletre grega. 6. Dos àtoms de Metil. Vocal. Cent una. 7. Belluga, bat cap per avall. Carta valuosa. Poble de la Cerdanya. 8. Rebi, refugii. Rusc, arnot. 9. Pronom. No versats en lletra. 10. Fòsfor. L'última de la sèrie. Indefinit, indeterminat. 11. Inventaré, ordire. La del novell. Home d'edat avançada. 12. Contemplador, meditatiu.

ENTREVISTA ARTISTA

Lluís Sánchez Sitjà (Artesa de Lleida, 1995) és cantant, psicòleg de formació i el flamant guanyador de la tercera edició del concurs musical 'Eufòria' de TV3. El talent show va acabar fa només un mes i, des d'aleshores, ha signat un contracte discogràfic, ha viatjat a Miami

per gravar la cançó de l'estiu de TV3 i Catalunya Ràdio, 'Els millors dels nostres dies', que s'estrena avui. Precisament aquest diumenge, juntament amb els seus companys del programa, farà un doble concert al Palau Sant Jordi de Barcelona davant de milers d'espectadors.

«En cap de les meues apostes sortia jo com a guanyador»

Lluís Sánchez Sitjà

| CANTANT I GUANYADOR D'«EUFÒRIA» |

LAIA BERENGUER

Aquesta era la segona vegada que et presentaves a Eufòria. Per què vas voler tornar a intentar-ho?

Volia provar-ho per veure si em permetia viure de la música, per la visibilitat que ofereix el programa. La segona vegada em vaig apuntar al càsting a última hora, quan ja gairebé estava recuperat de la veu. De fet, durant les proves encara la tenia una mica tocada. I quan em van dir que sí, que entrava, no sabia si podria aguantar el ritme.

Què et va passar a la veu?

Fa gairebé un any i mig em van extirpar un dels dos pòlips congènits que tenia, que estaven desenvolupats més del compte a causa d'una sobre càrrega d'esforç vocal. En teoria són 3 mesos de recuperació, però en el meu cas es va allargar fins gairebé un any. Avui dia, gràcies a l'esforç i entrenament vocal que he estat fent, m'he recuperat molt. L'altre pòlip me l'hauré d'extirpar en algun moment perquè continua limitant la meua capacitat i resistència vocal. **Quines han estat les teues claus per avançar en el programa?**

Sempre he intentat ser fidel a mi mateix, sense interpretar cap paper ni mentir-me a mi o a l'audiència. A part d'això, vaig treballar al màxim. Pensava sempre en la meua pròxima actuació per treure-li el màxim de profit. Sempre que podia, intentava donar-li un aspecte diferencial, com un pas de ball original, un posat... Quan ho veia molt fosc, pensava: "M'he de llançar al públic" [rialles]. Sort que no ho vaig haver de fer, hauria estat un desastre!

Ets molt exigent?

Sí. Però m'exigia abans de fer el número. Una vegada ja l'havia fet, no. Reconeixia que això era un directe i em permetia el dret d'equivoçar-me. El que li dona sentit als directes és que sempre hi pot haver errors, demostra que les actuacions no estan preparades al 100% —encara que sigui la tele—. Quan arribava a casa meua, el primer que feia era veure la gala sencera i fixar-me en la meua actuació en concret. Em mirava, m'analitzava, però sense jutjar-me gaire. **Suposo que també hi va haver moments de pressió. Què t'ajudava a suportar-los?** Intentava treure-li importància.

ALFONSO LÓPEZ / LLUÍS SÁNCHEZ

Sí, era un concurs amb moltes càmeres, molta gent implicada i un enorme públic, però no deixava de ser un joc. M'imaginava que estava en una actuació de l'últim dia de campaments i intentava pensar que això era una de festa en petit comitè per passar-ho bé.

Des de Lleida t'hem seguit molt. Com valors el suport rebut a la teua ciutat?

El valoro moltíssim. Quan estàs dins d'Eufòria vius en una bombolla i quan pots "treure el cap" fora i veure tot el suport

de la gent que et segueix tots els divendres... És molt bonic, significa molt per a mi. I a Lleida hi ha un enorme sentiment de comunitat i germanor, és molt guai.

Molta gent et pregunta si t'esperaves guanyar Eufòria.

Aquesta pregunta me la podrien haver fet a cada gala i cada cop us hauria dit que guanyaria algú diferent. Xavi, Fredrik, Julien, Maria... Les meues apostes anaven evolucionant a mesura que avançava el programa, però en cap jo sortia com a guanyador.

Entre els premis hi havia un viatge a Miami. Com ha estat l'experiència?

Tot va passar molt ràpid, va ser surrealista. La setmana següent de guanyar el concurs ja estava volant cap a Florida. Va anar molt bé, perquè m'ho van pagar tot [rialles]. En vaig gaudir molt mentre encara provava de digerir-ho. Vaig conèixer Jesús López, el president d'Universal de Llatinoamèrica, Juanes i altres artistes. També vam gravar allà la cançó de l'estiu de TV3 i Catalunya

«Ja trobo a faltar el carrer Major, la gent es parava per com cantava, no per qui era»

«Vull demostrar que la meua música val la pena i que la gent no es quedi només amb el concurs»

Ràdio: Els millors dels nostres dies.

La cançó te la van donar feta, per dir-ho així. T'agrada?

Sí, m'agrada molt. Al final és un tema d'estiu, fresca, ràpida, que s'enganxa i et convida a cantar i ballar. Crec que està molt ben pensada, es nota que Manu Guix hi és al darrere. De fet, és tan enganxosa que segur que tothom ja l'haurà ratllat a mitjans d'agost!

Estàs nerviós per al doble concert al Palau Sant Jordi?

No estic gens nerviós perquè m'ho prenc com si fos una festa, en tinc moltíssimes ganes. Serà un moment per compartir amb el públic i, si alguna cosa surt malament, el millor serà naturalitzar-ho.

Encara que hi hagi milers i milers de persones observant? Millor encara.

Ara vius a Barcelona. Trobaràs a faltar actuar al carrer Major?

Sí, ja ho trobo a faltar ara. No només pel contacte amb la gent, sinó per l'anonimat que té el músic de carrer, que fa que la gent es pari a escoltar-lo no per qui és, sinó perquè els agrada com canta. Potser m'hauria de plantejar anar-me'n a Suïssa per tocar [rialles].

Sempre hi ets a temps.

I tant. És el més fàcil que hi ha, agafar una guitarra i sortir al carrer a cantar.

Cap a on vols enfocar el teu nou projecte?

Vull demostrar que la meua música val la pena i que la gent no es quedi només amb la meua participació a Eufòria. Vull enfocar la meua música cap a l'indie-pop o el pop, fer cançons sensibles però també amb ritme, que la gent pugui ballar amb mi.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. Dc2	2. Te7++
(s'amenança T5d6++)	1. Dc2 (s'amenança T5d6++)
a. Cf5 (protegint la casella d6)	a. Cc7+
2. De4++	2. Cxc7++
1. Dc2 (s'amenança T5d6++)	1. Dc2 (s'amenança T5d6++)
a. Txd5 (capturant la torre	a. Axd4 (si movem la
que amenaça mat)	T5d6+, el rei negre pot esca-
	par per e5)
	2. Dc6++

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. PEONADA. ÈPIC. 2. ASPERITAT. DO. 3. EPIDÈMIC.
 ZEN. 4. REMA. EGUÍ. AT. 5. IC. RETALLARÉ. 6. ATRAPI.
 LLOEM. 7. AA. REIALS. P. 8. ACOTI. S. LLIT. 9. TUNELA.
 ARS. A. 10. OLORO. GRATAT. 11. NA. INCENTIVI. 12.
 ARES. IRASCIU.

VERTICALS

1. PAERIA. ÀTONA. 2. ESPECTACULAR. 3. ÒPIM. RAO-
 NO. E. 4. NEDARÀ. TERIS. 5. ARE. EPSILON. 6. DIMETIL.
 A. CI. 7. AGITA. AS. GER. 8. ACULLI. ARNA. 9. ET. ILLE-
 TRATS. 10. P. Z. AORÍSTIC. 11. IDEARÉ. L. AVI. 12. CON-
 TEMPLATIU.

SUDOKU

2	1	3	9	4	8	5	6	7
4	5	7	1	6	3	8	9	2
9	8	6	5	2	7	1	3	4
5	3	2	6	1	4	7	8	9
6	4	8	7	5	9	2	1	3
1	7	9	8	3	2	6	4	5
8	2	5	3	9	6	4	7	1
7	9	4	2	8	1	3	5	6
3	6	1	4	7	5	9	2	8

SOPA DE LLETRES

CASTELLAR. CLARIANA. SOLSONA. SANT
 LLORENÇ DE MORUNYS. LLADURS. MOLSOA.
 ODÈN. OLIUS. RINER. NAVÉS. PINÓS.

IMATGE D'AHIR

Vista del carrer Hortes, des del sud,
 any 2000, abans de la construcció de
 les cases del costat esquerra.

Trobada de guitarres

Assemblea del Forn Garrigues

Eleccions al Parlament

Assemblea de poble

IMATGES D'ACTUALITAT

Foguera de Sant Joan

Dinar del jovent

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

Conferència de Pau Marqués

Sortida a Barcelona